

www.caferilik.com

Eserin adı: KUR'AN VE HADİSLER IŞIĞINDA HZ. FATİMA

Yazan: Allame ŞEREFUDDİN

Çeviri: Kadri ÇELİK

Tashih: Musa GÜNEŞ, Abbas KAZİMİ

Yayınevi: Kevser

Telif Hakkı Saklıdır.

KUR'AN VE HADİSLER IŞIĞINDA HZ. FATİMA

Allame ŞEREFUDDİN

**Çeviri:
Kadri ÇELİK**

**Tashih ve Tatbirk:
Musa GÜNEŞ
Abbas KAZİMİ**

KEVSER YAYINLARI

KEVSER SÛRESİ

Rahman, Rahim Allah'ın Adıyla

"Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır. Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır."

YAZARIN KISA BİYOGRAFİSİ

Yazar Merhum Allame Abdülhüseyin Şerefuddin, 1870 yılında Kâzimeyn şehrinde dünyaya gözlerini açtı. Babası Şerif Yusuf bin Şerif Cevad bin Şerif İsmail'dir. Annesi Şeyyid Hadi bin Seyyid Muhammed Ali'nin kızı Zehra'dır. Allame Şerefuddin Necef-i Eşref'te merhum Seyyid Kâzım Tabatabai, Ahund Horosani, Fethullah İsfahani, Şeyh Muhammed Taha Necef ve Şeyh Hasani Kerbelai gibi birçok üstadlardan İslami ilimleri öğrendi. daha sonra 32 yaşındayken ailesinin asıl vatani olan Lübnan'ın güneyindeki Cebel-i Amul'a döndü. Allame Şerefuddin burada büyük islahat hareketlerine girişti. O, sadece bölgedeki İslami düşmanları ve müstekbirlerle savaşmakla kalmayıp, Fransa gibi sömürgeci ülkelere karşı ülkesinin istiklali için de savaştı. Fransa, köşeye sıkışmış bir durumdayken diğer sömürgeci emperyalisler gibi bu büyük insanı öldürmeyi planlıyordu. Bu maksatla

İbni Hallac adında birini O'nu öldürmekle görevlendirdiler. ama Allah'ın lüfuyla hiçbir şey yapamadılar. Halk bu haberi duyunca sömürgeci uşaklarını cezalandırmak istediler.

Ama bu büyük insan, halkı sükunete çağırıyordu. daha sonraki bir takım acı olaylar sonucu Allame Şerefuddin, ailesi ve bir avuç inkılapçı müslümanla birlikte Dimeşk'e hicret etti. Sömürgeci Fransız ordusu yolda pusu kurmuş, O'nun Dimeşk'e girmesine engel olmak istemişlerdi. Fakat O'nu yakalayamayınca da Şohor'daki evini ateşe verdiler ve Sur şehrindeki tüm mallarına el koydular. Hepsinden de acısı içinde bizzat kaleme aldığı 19 değerli eserinin de bulunduğu kütüphanesini ateşe verdiler. Allame Şerefuddin burada da sömürgeci Fransız devletiyle mücadelesini sürdürdü. Nitekim içinde merhum Şerefuddin'in de bulunduğu birçok kimseleri Filistin'e sürdüler. Allame Şerefuddin Filistin'de birkaç ay kaldırdktan sonra Mısır'a gitti. Elbette Allame daha önce 1909 yılında da Mısır'a gitmiş, 1 yıl orada kalmıştı. Allame, Mısır'ın ilmi şahsiyetleri ile yakından görüşmüş ve birçok toplantılar düzenlemiştir. El-Ezher Üniversiteninin başkanı Şeyh Selim ile de bu zamanda görüşmüştür. Daha sonra Allame 1918 yılında Mısır'dan8 Cebel-i Amul'a yakın olan Alem adındaki Filistin köylerinden birine hicret etti. Orada yakınları ve dostları ile görüşmelerde bulundu. Fransa devletinin verdiği izin üzere Cebel-i Amul'a dönmeyi kararlaştırdı ama yolda "bütün inkılapçılar vatanlarına dönmedikçe ben de Cebel-i Amul'a dönmeyeceğim" diye ilan etti. Böylece bütün inkılapçılar sürgünden vatanlarına

dönünce, Allame de Cebel-i Amul'a geri döndü. Halk Allameyi büyük şevk ve iştihak ile karşılamıştı. O'nun için bir çok şiirler okumuş, gösteriler düzenlemişti. 1908 yılında ise Medine'yi Münevvere'ye gitmiş ve Nebi-i Ekrem (s.a.a) ile imanların kabirlerini ziyaret etmişti. 1920 yılında ise Arabistan Emiri Melik Hüseyin zamanında deniz yoluyla Hacc'a gitti. Alame Şerefuddin Mescid-ul Haram'da açık namaz kıldırabilen ilk Şia alimiydi. Evet Allame Şerefuddin Mescid-ul Haram'da bütün müslümanların imamı olmuştu. Bu yüzden de dünyaca meşhur hale geldi. Melik Hüseyin, O'na büyük bir saygı gösterdi ve birlikte Kâbe'yi yıkadılar. Allame Şerefuddin daha sonra 1935 yılında imamların ziyareti için Irak'a gitti. Nefes, Kerbela Kâzimeyn ve Samerra'da halkın büyük bir ilgi ve sevgisiyle karşılaştı. daha sonra İran'a gidip İmam Rıza'yı yakından ziyaret ettiği yolculuğunda, İran'ın Tahran ve Kum gibi önemli şehirlerini de gezdi. Allame Şerefuddin, İslam toplumunun ihtiyaç duyduğu çeşitli kuruluşlardan da gaflet etmemiş, vaaz ve irşad için bir Hüseyiniye ve canı yaptırmıştır. Kız ve erkekler için ayrı ayrı okullar yaptırmış, dini ilimler öğrenen öğrenciler için medrese kurmuştur. Üniversite düzeyine kadar da birçok okullar yaptırmıştır.

Allame'nin birçok ilmi eserleri de vardır ki onlardan bazıları şunlardır:

1. El-Müracaat.
2. El-Fusulul Muhimme Fi Te'lifil Ümme.
3. Ecibetu Mesaile Musa Carullah.
4. El-Kelimetul Garra Fi Tahziliz Zehra.

5. El Mecalisul Fahire Fi Matemi İretittahire.
6. Ebu Hureyre.
7. Felsefetul Misak Vel Velaye.
8. Sebtul İsbat Fil-Silsiletil Ruvat.
9. Mesailul Hilafiyye
10. Risaletun Havlerru'yet
11. Kitabun Hel Mecmeil İlmi El Arabi Bi-Dimeşk.
12. El İctihad fi Mukabilunnas.

Bu büyük alim, inkılapçı İslam düşünürü için Allah'tan rahmet diler, tercümesini ettiğimiz bu kitabın müslümanlar için bir vahdet vesilesi olmasını yüze Allah'tan dileriz.

KEVSER YAYINCILIK

ÖNSÖZ

Hamd alemlerin rabbi Allah'a mahsustur. Allah'ın sonsuz salat ve selamı yarattıklarının en üstünü Muhammed'e (s.a.a) ve Ehl'i Beyt'inin üzerine olsun.

Ben bu kitabı kendime sorulan şu sorunun cevabı olarak yazdım: "İslam Peygamberinin kızı Hz. Fatıma'nın (a.s) İslam ümmeti içinde özel birfazilet ve üstünlüğü var mıdır ve bu hususta acaba Şia Mezhebi ve Ehl-i Sünnet'in ittifaken kabul ettikleri ikna edici delilleri mevcut mudur?"

Bu büyük İslam kadınının şahsiyeti ve azametinin ispatı için beşeriyetin kılavuzu ve semavi kitapların en büyüğü olan Kur'an-ı Kerim ve bütün müslümanların ittifak etmiş olduğu Peygamberin hadislerini ele alacak ve öyle açık

ve ikna edici deliller ortaya koyacağız ki bu hususta hiç bir Şek ve Şüpheye yer kalmasın.

Allah'ın izniyle bahsimizi iki esaslı bölümde ele alacağız. Birinci bölümde Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayetleri, ikinci bölümde ise, özellikle bütün müslümanların ittifak ettikleri hadisleri ele alacağız.

1. BÖLÜM

AYETLER BÖLÜMÜ

1. Mübahale ayeti:

“Artık sana gelen bunca ilimden sonra onun hakkında seninle ekiŐip tartıŐmalara giriŐirlerse, de ki: Gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı çağıralım, biz bizzat gelelim, siz de gelin. Ondan sonra karŐılıklı lanetleŐelim de Allah'ın laneti yalan söyleyenlerin üstüne olsun.” (Al-i İmran/61)

Bütün İslam mezhepleri (hatta Hariciler dahi) Peygamber'in Necran Hristiyanları ile mübahale etmeye giderken kadınlardan Hz. Fatıma (a.s), evlatlarından Hasan ve Hüseyin (a.s), kendi nifislerinden ise değerli kardeŐi ve O'na karşı Harun'un Musa'ya karşı olan nisbetini taşıyan Hz. Ali (a.s) dışında hiç kimseyi götürmediği hususunda ittifak etmişlerdir. Dolayısıyla da bu ayet-i Őerifede kastedilenler ve de mübahele etmeye Peygamber ile gidenler sadece bu beş kişi idi. Bu ise hiç bir İslami fırkanın ve islam tarihinden azıcık haberdar

olan bir kimsenin şüphe veya inkar edemeyeceği zaruri meselelerden sayılmaktadır¹

Halbuki Peygamber'in (s.a.a) eşleri de O hazretin evinde hazır bulunuyorlardı. Ama onların hiçbirisini bu büyük iş için davet etmedi. Hakeza Peygamber'in (s.a.a) halası, cedlerinin yadigarı olan Safiyye'yi ve Peygamber'in (s.a.a) hüzün ve kederini gideren ve müslümanlar arasında inci gibi parlayan amcası Ebu Talib'in özel bir değer ve makama sahip kızı ümmü Hani'yi ve müslümanlar arasında şeref ve yücelik örnekleri sayılan diğer hiçbir kadını ve yine üç halifenin eşlerini ve diğer muhacir ve ensarın kadınlarından hiçbirini bu önemli mesele için davet etmedi.

Seçilmiş inciler mesabesinde olan Haşim oğullarından, cennet gençlerinin iki efendisi Hasan ve Hüseyin'den başka aralarında çok fazilete sahip olan o kadar ashabın evlatlarından hiçbirini seçmedi. Ali (a.s)'ı da Peygamber, canı ünvanıyla seçti. Hatta peygamberin

---

1- Bu meseleyi tüm müslümanlar bilmektedir. Muhaddislerde ashabın büyüklerinden nakletmişlerdir. Bunlardan İmam Vahidi, Esbab-un Nüzul adlı kitabında Cabir b. Abdullah'tan nakletmiştir. Şaîbi de bu ayetin tefsirinde şöyle diyor: "Oğullarımız"dan maksat Hasan ve Hüseyin'dir. "Kadınlarımız"dan maksat Fatıma ve "kendimizden (nefislerimizden)" maksat ise Ali b. Ebu Talib'dir. (r.a) (Esbab-ın Nüzul s. 75)

Darkutni de nakletmektedir ki: "Ali (a.s) Şura günü delil getirerek şöyle buyurdu: Sizleri Allah'a yemin veririm ki söyleyin bakayım aranızda Allah'ın kendisini nebinin nefsi, çocuklarını nebinin çocuğu ve kadınlarını da nebinin kadınları karar kıldığı benden başka biri var mıdır? Oradakiler de "Hayır, Allah'a andolsun ki senden başka hiç kimse bu makama erişememiştir" dediler. (Sevaik-ul Muhrika 11. Bab 9. Ayet)

yanında büyük bir makamı olan² Kureyş'in değerli şahsiyetlerinden sayılan ve de Haşimoğullarının büyüğü bilinen Peygamberin amcası Abbas'ı bile bu önemli iş için seçmedi.

Genel olarak Resulullah'ın (s.a.a) akrabaları ve yakınları ile diğer müslümanlar, hatta İslam'da, uzun ve parlak bir geçmişi olan kimseler dahi mübahale işine seçilmediler. Habluki hepsi de Peygamber'in (s.a.a) huzurunda ve müşahede ettiği bir yerde idiler.

Fahri Râzi'nin Tefsir-i Kebir'inde tasrih ettiği gibi o gün Peygamber üzerinde siyah, yünden dokulu bir parçayla, mübahale için şehirden dışarı çıktı. Hüseyin'i şefkat dolu kucağına almış ve Hasan'ın da ellerinden tutmuştu. Hz. Fatıma (a.s) hazretin ardından, Ali'de (a.s) Fatıma'nın (a.s) ardından hareket ediyordu. Peygamber onlara şöyle buyurdu: "Ben Allah'a dua ederken siz de amin deyin."

Necran hristiyanlarının psikoposu bu heyetin böyle bir azamet ve haşmetli hallerini görünce hristiyan cemaate dönerek şöyle dedi:

"Ben öyle çehreler görüyorum ki eğer Allah'tan bir dağın yok olmasını dahi isteseler Allah onların duasına icabet edecektir. Sakın bunlarla mübahaleye girişmeyin, zira kesinlikle helak olursunuz. Öyle ki kıyamete kadar yeryüzünde bir tek hristiyan bile kalmaz."³

2- Bağavi'nin Ebi Süfyan b. Haris'in şerh-i halinde babasından rivayet ettiği üzere (El-isabe/Abbas'ın şerh-i halinin altında)

3- Bu hadisi müfessirler, muhaddisler, tarihçiler ve Hicri 10 yıl olaylarını yazan (ki mübahaleye yılı idi) herkes nakletmiştir. Fahr-i Razi kendi tefsirinde hadisi zikrettikten sonra şöyle diyor: "Bu hadisin sahih olduğu hususunda müfessirler ittifak etmişlerdir."

Gerçekten de o hassas durumu göz önüne aalan bir insan şaşırıp, peygamber ve ehli beyti mübahele için geldikleri anda necran hristiyanlarını, ileri gelenlerini ve dini ve dünyevi işlerde önderlerini saran dehşet ve korkuyu iyice incelerse Muhammed ve Ali Muhammed'in (s.m.) görenleri hayrete düşüren ilahi bir azamet ve celaletle sahip olduklarını ve her şeyin onların ilahi ve manevi vekar ve heybeti mukabilinde değersiz ve küçük kaldığını en açık bir şekilde görebilir⁴ Acaba kahramanları görmüyor musun! Nasıl da kükreyen arslanlara benzeyen, kahraman altmış atının korkudan vücutlarını bir titreme sarmış, dizlerinin bağı çözülmüş ve kalpleri duracak gibi olmuştu. Büyükleri olan psikopos da mezkur tarihi sözleri söylemiştir.

Müellif de diyor ki bu kesin ve aşikar bir şeydir. Büyük alim İbni Tavus da "İkbal" adlı kitabında hadisi tafsilatlı bir şekilde ele almıştır.

4- O gün o grub, hristiya alimlerin resmi elbiselerini giymiş bir şekilde Peygamber'in (S.A.V) yanına geldiler. Resulullah'ın (s.a.v) ashabından bazıları şimdiye kadar böyle bir grub grmediklerini ifade ediyorlardı. Bu grubun içerisinde ondört kişi, kavimlerinin büyüklerindendi. Necran'ın riyaset ve hakimiyeti ise bu ondört kişiden üç kişinin elinde idi:

1- Heybetin büyüğü ve önderi olan Eyhem.

2- Kabile reisi, siyasi ve toplumsal işlerde danışman sayılan Abdu-l Mesih.

3- Dini riyast, kilise gibi işlerin sorumlusu olan psikopos Ebu Harise ibni Alkame ki onların kitap ve inançları hakkında çokça bilgiye sahip idi; sahip olduğu azamet ve şahsiyetli sebebiyle Rum sultanları kendisi için kiliseler yapmış ve herkesin saygı ve ihtiramına mazhar olmuştu. Bu meseleyi Vahidî "Esbab-un Nüzul" adlı kitabında nakletmiştir. Diğer müfessir ve muhaddisler de kendi kitaplarında rivayet etmişlerdir.

Bu da dűűmanlarının O műbarek yűzlerine ilk bakıűlarında anladıkları ruhani ve ilahi azamet ve celaletten baűka bir sebeple deęildir. sanki celalet, azamet ve yűcelik, Allah'a yakınlık ve keramet onların műbarek alın çizgilerine ilahi bir nurla yazılmıű ve nurlu yűzlerinden parlıyordu. Ve ben bűyle yűce bir makamı olduęu gibi deęerlendirmeyen bir műslűmana gerçekten űaűarım.

ÜÇ BÜYÜK FAZİLET

Bu meselede Peygamber'in Ehl-i Beyti yani Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hűseyin (a.s) için ű fazilet gűze çarpıyor:

1- Resulullah műbaheleyi onlar vesilesiyle yapıyor ve onlara "ben dua ederken siz de amin deyiniz" diye buyuruyor. Bunun kendisi çok bűyűk fazilettir.

2- Onların bu önemli ve bűyűk iű için seçilmesi ki onca baűka bir fazilettir ki ne önceki ne de sonraki műslűmanlardan kimse bűyle bir űstűnlűęe erememiűtir.

3- Onlar vesilesiyle gerekleűen bu műbahale ile ilgili olarak ayet nazil olmuű ve Allah-u Teala peygamber'e bu önemli iű onların vesilesiyle yapmasını emretmiűtir. Bu da műbahele meselesine daha bir önem ve zellik, Ehl-i Beyt'in pak űahsiyetlerine de daha bir űstűnlűk ve azamet kazandırmıűtır.

BİRKAÇ EDEBİ NűKTE

Burada belaęat alimlerinin ve Kur'an'ın ilmi hakikat ve sırlarının deęerini bilen kimselerin de tevecűh ettięi belaęat ilmiyle ilgili edebi bir nűkteyi zikretmek istiyoruz.

O da şudur: Ayette yer alan üç cümlenin hepsi de çoğul (oğullarımız, nefislerimiz ve kadınlarımız edatı ile beyan edilmiştir. Beyan ilmi alimlerinin söylediği gibi cem' (çoğul) bir kelime, başka bir kelimeye izafe edilince de "istiğrak" (tüm, umumi) manası anlaşılır. Binaenaleyh bu cümlelerin manası şöyledir: "tüm çocuklar, tüm nefisler ve tüm kadınla." halbuki müslümanların çocuklarından Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, nefislerinden Hz. Ali ve kadınlarından da Hz. Fatıma'dan başka hiç kimse mübahailede bulunmalıdır. O halde neden bu büyükler hakkında cem' (çoğul) ve umumu ifade eden edat kullanılmıştır?

Çoğul edatının onlar hakkında kullanılmasının sebebi şudur: Bu büyük şahsiyetler, İslam dinini temsil edenler ve İslam'ın bariz ve açık hüccetleri, beşer fertlerinin en kamili ve insanlık aleminin en seçkini ve seçkinlerinin en üstünleriydiler. Masum yüzlerinden İslam ümmetinin diğer fertlerinden hiç birinde görülmeyen bir ruhaniyet ve "maneviyat nuru" müşahade edilen kimselerdi bunlar. İbaret ve Allah'a kulluk makamında, mutlak manada halis bir kalp ve riyadan uzak bir gönülle sahip olanlar da yine bunlardı. Dolayısıyla da onların mübahaile olayına davet edilmesi ve onların da aktılması, tüm müslümanların mübahaileye iştiraki anlamına geliyordu. Böylece onların duadan sonra "amin" demesiyle, tüm müslümanların amin demesine gerek kalmıyordu.

İşte bu yüzden onlar hakkında, izafe edilince istiğrak manasını ifade eden çoğul edatı kullanılmıştır.

Kur'an'ın sırlarını inceleyen ve dikkatle araştıran herkes görür ki bahsedilen ayete, hemen hemen aşağıdaki Őirde ifgade edilen mana dile getirilmektedir:

“İhali kudoretten değıldir uzak,
toplasın alemi tek bir Őahısta.”

İŞte bu yũzrden Zemahşeri'de KeşŞaf'ta mezkur ayetin tefsirinde Şöyle diyor:

ALİ (A.S)'IN İMTİYAZI

Burada göze çarpan önemli nüktene biri de Şudur: Zikredilen ayetten Hz. Ali (a.s.) için de özel bir imtiyaz beyan edilmektedir. Hz. Ali'nin (a.s) diğer faziletleri içinde en büyük ve önemli olanı da budur aslında.

Hz. Ali (a.s) diğer menkıbeleri de bu faziletin karşısında önemini kaybeder. Bu ayet Hz. Ali'ye (a.s) nefisler ve Peygamber'in neefsi olarak hitap etmiştir. Gerçekten de bu çok büyük bir makam ve mevkidir ki dost ve düşman herkesi ŐaŐırtmaktadır. Tüm insanların bu makama imrenmesi de gerçekten yerinde ve haklı bir Şeydir.

“Bu Allah'ın bir fazlıdır. Onu dilediğıine verir.

Allah'ın lũtfu boldur. O her Şeyi bilir.” (maide, 54)

Eğer değerli okuyucu dikkat edecek olursa, Kur'an'ın Ali'yi (a.s.) Peygamber'in (s.a.v) canı ve nefsi olarak tavsif etmesinin sebebinin, O hazretin İslam ũmmetinin en faziletli bir ferdi ve bũtũn hayadında ve vefatından sonra da peygamber'e en yakın bir Őah9iyet olduğunu anlamakta zorluk çekmez.

Kur'an'da zikredilmekle ebediyet kazanan bu büyük fazileti Ehl-ibeyt dostları tasrih etmişler ve düşmanları da bunu inkar edememiş ve görmezlikten gelememişlerdir.

Hatta en şüphe götürmez gerçeklerde dahi şüphe icad eden ve esas en, şüpheci bir özellik taşıyan Fahr-i Razi gibi bir şahıs bile, mezkur ayetin, Hz. Ali'nin (a.s) faziletine delalet ettiğinde şüphe icad edememiştir.

O, sadece bahsedilen mübahele ayetinin Ali'nin (a.s) geçmiş peygamberlerden üstün olduğuna da delalet ettiğine inanan mahmud b. El-Hasan'ın sözüne itiraz etmektedir. Fahr-i razi, Mahmud b. El Hasan'ın bu görüşünün reddederken bu ayetten Ali'nin (a.s) İslam ümmetinin en faziletli bir ferdi olduğunun anlaşıldığını da kabul etmektedir.

Şimdi de Fahri Razi'nin Mahmud b. El Hasan'a yaptığı itirazı aynen naklediyoruz:⁵ “Rey şehrinde Mahmud b. El Hasan adında birisi vardı. bu şahıs Şiilerin öğretmeniydi. Mahmud, Hz. Ali'nin (r.a.) İslam peygamberi (s.a.v.) dışında diğer tüm peygamberlerden üstün olduğuna inanıyordu. Bu iddiasını ispat etmek için de mübahele ayetini delil olarak gösteriyordu. Bu ayette Ali'ye “peygamber'in nefsi” olarak hitab edilmiştir. Zira “nefislerimizden maksad bizzatpeygamber'in kendisi değildir. Çünkü hiç kimse kendini bir şeye davet etmez. Belki maksad başlarıdır. Aynı zamanda bu başkasının da “Ali” (r.a) olduğu hususunda tüm alimler ittifak etmiştir.

5- Mefatih-ül Gayb, s. 488, 2. (Mübahele ayetinin tefsiri) Bu şahıs, Fahrudin Razi diye maruf olan hatib Muhammed b. Ömer'dir.

Binaenaleyh ayet, Ali'nin (a.s) nefsinin peygamber'in nefsi olduğuna açıkça delalet etmektedir.⁶ Diğer taraftan şu da malumdur ki, iki nefis ve can birbirinin aynı olamazlar. Belki maksad bu ikisinin birbirinin eşi ve benzeri olmasıdır.

Ali'nin peygamber'in bir benzeri olmasının gereği de Ali'nin tüm işlerde peygamber ile eşit ve musavi olmasını gerektirmektedir. Ancak bu umumi eşitlik, peygamberlik ve üstünlük konusunda söyhenemez. Çünkü deliller gereğince Ali'nin nübüvvet sahibi biri olmadığını herkes biliyor. Ve yine peygamber'in Ali'den daha üstün ve faziletli olduğu hususunda ittifak edilmiştir. Bu iki husus dışında genel eşitlik geçerlidir.

Bu yüzden Peygamber'i Hatem'in ittifakla önc eki nebilerden üstün olması, Ali'nin de diğer nebi ve peygamberlerden üstün olmasını gerektiriyor.

Fahr-i Razi, Mahmud. b. El Hasan'ın istidallerini işte böyle nakletmektedir. Eğer okuyucular dikkat edecek olursa görecektir ki Fahr-i razi de Hayye alel felah nidasını yükselterek bu ayetin Ali için büyük bir fazilet sebebi olduğunu güzel bir şekilde açıklamıştır.

6- Arap şairlerinden birisi Ali'nin (a.s) methinde şöyle demiştir. Mübabele ayetinde; Müstafa'nın nefsi "odur, başkası değil" Mübabele ayetini, "Medine Halkına ve çevresindeki bedevilere peygamber'den geri kalmaları ve kendi nefislerini O'nun nefisine tercih etmeleri yakışmaz. (Tevbe, 120)" ayeti ile birlikte ele alacak ve dikkatli bir şekilde inceleyecek olursak birçok hakikat ve sırlar, kendiliğinden ortaya çıkar. (Bu iki ayet esasınca peygamberin nefsi mesabesinde olan Ali'nin (a.s) söz ve emirlerinden dışarı çıkmamak, O'ndan uzaklaşmamak ve O'ndan yüz çevirmemek gerekiyor).

Dolayısıyla da şianını görüşünü tasdik etmektedir. O, şianını geçmiş ve şimdiki alimlerinden naklettiği bu söz tartışmamaktadır. O, sadece icmayı söz nokusu ederek mahmud b. el Hasan'ın görüşüne karşıdır. Halbuki mahmud ve taraftarları da razi'nin görüşüne karşıdır.

2. TATHİR AYETİ

“Ey Ehl-i Beyt! Allah sizin her çeşit pisliği, suçu gidermek ve sizi tertemiz bir hale getirmek diler.” (Ahzab, 33).

Şüphesiz ki Allah'ın tertemiz kıldığı ve her türlü pisliği giderdiği şahıslardan maksat, beş zat yani “Al-i Abâ”dır. Bu da bu beş zatın mahlukatın en üstünü ve yeryüzündeki tüm insanların faziletlisi olduklarının en büyük delillerindendir. Bu beş değerli zat ise Resulullah (s.a.a) Hz. Ali (a.s) -ki Kur'an'da Resulullah'ın nefsi olarak vasıflandırılmıştır-, Pğeygamber'in bir parçası ve aynı zamanda rızası, Peygamber'in rızası: gazabı da peygamber'in gazabı olan Hz. Fatıma (a.s) ile nübüvvet bahçesinin iki gülü ve cennet gençlerinin efendisi ve şehid olan Hz. Hasan ve Hüseyin'den (a.s.) ibarettir.

Kesin deliller ve apaçık burhanlar da cübbe (aba) altında toplananların ve haklarında bahsedilen ayetin nazil olduğu kimselerin bu beş mukaddes zattan ibaret olduğunu ispatlamaktadır.⁷

7- İmam BAğavi, İbn-i Hazin ve müfessirlerden çoğu bu meseleyi Ebu Said-i Hudri ile tabiinden olan Mücahid, Kutade vb. kimselerden nakletmiştir. (Eş Şeref-ul Müebbed İali Muhammed/Yusuf b. İsmail-i Nebhani'nin eseri.) Daha fazla bilgi için imam Ebi Ebi Bekr Şihabuddin Alevi (r.a.)'nın Reşfet-us Sadi kitabına bakınız.

Bunlardan başka hiç kimse bu önemli işe katılmamış ve bahsedilen Abâ'nın altında bunlardan başka hiç kimse girmiştir.

Celaluddin-i Suyuti "Ed Durr-ul Mensur" adlı kitabında⁸ mezkur ayetin tefsirinde muhtelif senetlerle ayetteki Ehl-i Beyt'ten muksadın bu beş mukaddes zat olduğuna delalet eden yirmi rivayet nakletmektedir.

Bu babda Peygamber'den nakledilen rivayetlerden birini zikretmek yeterlidir. Peygamber bir hadisinde şöyle buyurmaktadır.⁹ "Bu ayet, beş kişi hakkında nazil olmuştur. YAni ben, Ali, Hasan, Hüseyin, ve Fatıma hakkında..."¹⁰

Bütün İslam mezhepleri bu hususta ittifak etmişlerdir ki "bir gün peygamber, Hasan, Hüseyin, Ali ve Fatıma'yı (aleyhimusselam) bir araya topladı ve hepsini kendisi de dahil cübbesinin altına aldı. Bu ameliyle kendilerini diğerlerinden tamamıyla ayırda ki artık sahabe veya Peygamber'in yakınlarından birisi de bu önemli işe katılmasın. Daha sonra da haklarında nazil olan bu ayet-i şerifeyi okudu. "Ey Ehl-i Beyt! Gerçekten de Allah sizden

---

8- Şeref-ul Müebbed kitabından naklen

9- İbn-i Cerir ve Taberani muhtelif senetlerle bu haberi nakletmektedir. İbn-i HACer de "Sevaik" adlı kitabında ve Nebehani de "Şeref-ul Müebbed" adlı kitabında (sf. 7) bu rivayetleri nakletmişlerdir.

10- İmam Ahmed b. Hanbel de (Sevaik-u Muhrika'nın nakli üzere) Ebu Said-i Hudri'den nakletmektedir ki bu ayet beş kişinin yani Peygamber, Ali, Fatıma, Hasan, Hüseyin hakkında nazil olmuştur.

Bu hadisi diğer birçok muhaddis ve müfessirlerde nakletmiştir. Vahidi, Esbab-un Nüzul'da Ebu Said'den ve İmam Sa'lebi de kendi tefsirinde nakletmiştir.

her çeşit pislği, suçu gidermek ve sizi tertemiz bir hale getirmek diler.” (Ahzap, 33).

İslam Peygamberi, Ehl-i Beyt’ini cübbesi altına topladı ki bu vesileyle hakikatin çehresindeki tüm şek ve şüphe perdeleri kalsın ve değerli inciler sedeften ayrılınsın ve insanlar bu mukaddes zatların makam ve mevkisini anlasınlar.

Tathir ayetinin nazil olmasıyla da onların nurani ve melekuti hakikati bir daha açığa çıktı ve bu velayet yıldızlarının nuru daha da bir ışıklandı ve parlamaya başladı.

Gerçekten de bu nurlu hakikatleri daha da iyi tanıttığı için Allah’a şükran borçluyuz.

Ayrıca Peygamber bu kadarla da iktifa etmedi. Mezkur ayetin bu beş zat hakkında nazil olduğunu önemle vurgulamak için mübarek ellerini cübbenin altından altından dışarı çıkararak gökyüzünü doğru açtı ve şöyle buyurdu:

“Allah’ım bunlar benim Ehl-i Beyt’imdir. Bunlardan her türlü pislği (günahı, suçu) gider ve onları tertemiz kıl.” Sonra da aynı cümleyi defalarca tekrar etti.

Bu olay, Peygamber’in eşi Ümmü Seleme’nin evinde vuku bulmuştur. Ümmü Seleme de bu olaya bizzat çok yakından tanık olmuş ve Resulullah’ın (s.a.a) tatlı ve manalı sözlerini çok yakından duymuştu. Ümmü Seleme, Peygamber’e şöyle dedi: “Ey Resulullah, acaba ben de sizden miyim?” Sonra da cübbeyi kenara iterek, altına girmek istedi. Ama Peygamber O’nun elini kenara iterek cübbesinin altına girmesine engel oldu ve O’na şöyle

buyurdu: “Sen hayır üzeresin.”¹¹ Yani sen hayırlı ve iyi bir kadınsın (ama Ehl-i Beytim’den değilsin.)

11- Ahmed b. Hanbel kendi “Müsned”inde (6. cüz 323 sayfa) Ümmü Seleme’den nakletmektedir ki Peygamber, Fatıma’ya (a.s.) “Eşin Ali ile çocukların Hasan ve Hüseyin’i yanıma getir.” diye buyurdu. Fatıma’da (a.s) onları alıp Peygamber’in huzuruna getirdi. Sonra da hepsinin üzerine Fedeki cübbesini örttü. Daha sonra Peygamber mübarek ellerini onların üzerin koyarak şöyle buyurdu: “Allah’ım, bunlar Muhammed’in (s.a.a) Ehl-i Beyt’idir. Rahmet ve bereketin Muhammed’e (s.a.a.) ve Ehl-i Beyt’ine olsun. Şüphesiz ki sen hamid ve mecidsin.”

Ümmü Seleme diyor ki: “Ben cübbeyi elimle kenara iterek altına girmek istedim. Ama Peygamber elimi iterek “Sen hayır üzeresin” diye buyurdu.

Bu hadisi Ebu İshak-ı Sa’lebi tefsirinde ve diğer muhaddis ve müfessirlerde kendi kitaplarında senediyle zikretmişlerdir.

İmam Ahmed b. Hanbel Müsned’inde (c. b sf. 292) Ümmü Seleme’den nakletmektedir ki: “Peygamber O’nun evindeydi. Fatıma içinde muhallebi pişirdiği taştan bir kapla geldi. Peygamber, O’na şöyle buyurdu:

“Eşini ve çocuklarını çağır.”

Ümmü Seleme diyor ki: “Hepsi geldiler ve yatağının üzerinde oturmuş olan Peygamber’in yanına oturdular. O’nunla birlikte yemeğe koyuldular. Bir sekinin üzerine oturmuş, hayber malı bir cübbeyi de altına sermişti. Ben de odamda namaz kılıyordum. Sonra, Tathir Ayeti nazil oldu. Peygamber cübbenin fazlalığını alarak onların üstüne örttü ve sonra ellerini göğşe doğru açarak şöyle buyurdu: “Allah’ım bunlar benim Ehl-i Beyt’imdir. Onlardan pisliği gider, onları tertemiz kıl.”

Ben başımı odaya uzatarak, “Ya Resulullah, ben de sizlerden miyim?” dedim. Peygamber:

“Sen hayır üzeresin, Sen hayır üzeresin” diye buyurdu.

Bu hadisi İmam Vahidi, Eshabun Nüzul kitabında, Tathir Ayeti’nin altında, sf. 267’de; İbn-i Cerir-i Taberî’de El Kebir tefsirinde,

---

İbn-i Münzer, İbn-i Ebi Hatem, İbn-i Murdeveyh ve Taberani ve diğerleri de kendi kitaplarında nakletmişlerdir.

Tirmizi, Hakim rivayeti sahih bilmeleriyle birlikte, İbn-i Ebi Cerir, İbn-ul Muner, İbn-iMürdeveyh ve Beyhaki de Sünen kitaplarında farklı senetlerle Ümmü Seleme'den nakletmişlerdir ki:

“Bu ayet bizim evde nazil oldu. Ali, Fatıma, Hasan, Hüseyin de orada idiler. Peygamber sonra cübbesini onların üzerine örterek şöyle buyurdu: “Allah’ım, bunlar benim Ehl-i Beytim’dir. Onlardan pisliği gider ve onları tertemiz kıl.”

Müslim de kendi sahihinde Ali’nin (a.s) faziletleri babında Amr b. Sa’d b. Ebi Vakkas’tan nakletmektedir ki: Muaviye, Sa’d’a şöyle dedi:

“Niçin sen Ali’ye sövmüyorsun?”

Sa’d şöyle cevap verdi: “Ben Peygamber’in Ali (a.s.) hakkında buyurduğu üç sözünü unutmadığım sürece Ali’ye sövmeyeceğim. Bu sözlerden birinin dahi benim hakkımda söylenmiş olmasını, dünyanın en iyi nimetlerine sahip olmaktan daha çok severdim.

Ali’ye kendisiyle birlikte savaşa götürmediği ve de “Ya Resulullah, beni kadın ve çocuklarla mı bırakıyorsun?” dediği bir zamanda Peygamber’in O’na şöyle buyurduğunu duydum:

“Sen Harun’un Musa’ya olan konumuna sahip olmak istemez misin? Sadece benden sonra artık Peygamber gelmeyecektir.”

Hayber gününde de Peygamber’in şöyle buyurduğunu işittim:

“Yarın sancağı Allah ve Resulü’nü seven, Allah ve Resulü’nün de kendisini sevdiği birine vereceğim.” Sonra da Peygamber’in yanına vardık. Peygamber şöyle buyurdu:

“Ali’yi yanıma çağırın. O’nu gözü ağrıdığı bir halde Peygamber’in huzuruna getirdiler. Peygamber mübarek tükürüğünü O’nun gözüne sürdü ve sancağı O’na teslim etti. Allah da O’nun eliyle zafer nasip etti. Mübahale ayeti nazil olunca da Peygamber Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin’i yanına çağırdı ve “Allah’ım bunlar benim Ehl-i Beytim’dir” diye buyurdu. Hakeza Müslim kendi sahih’inde (Ehl-i Beytim faziletleri babı, c.2, sf. 331) Aişe’den nakletmiştir ki:

Ey Resulullah'ı tanıyan ve O'nun ismet ve hikmet derecesinden haberdar olanlar, sözlerine ve yaptıklarına değer biçenler, Peygamber'in ayeti kerimeyi tebliğ ederken bu zatları abanın altına toplamasına, onları diğerlerinden ayırt etmesine, ayette bunların kastolulduğunu tekidle vurgulamasından başka bir açıklık getirebilirmisiniz?

Peygamber'in buyurduğu "Ey Allah'ım, bunlar benim Ehl-i Beyt'imdir. Her türlü pisiği onlardan gider ve onları tertemiz kıl." sözlerinden bu ayetin beş zata ait olmasından başka bir şey anlıyor musunuz?

Acaba azamet ve makam sahibi olan Ümmü Seleme'nin elinden abayı çekmesi ve cübbenin altına girmesine engel olmasından, mezkur sözden başka bir şey anlaşılıyor mu? Nereye gidiyorsunuz? Ne yapmak istiyorsunuz? Allah, Peygamber'in tavsifinde şöyle buyuruyor: "Şüphe yok ki Kur'an büyük bir elçinin sözüdür, kuvvetlidir, Arş sahibinin katında kadri yüce, itaat edilir, emniyetlidir de sizinle konuşan, deli değildir"

"Peygamber bir sabah üzerinde yünden bir siyah bir cübbe olduğu bir halde dışarı çıktı. Hasan O'nun yanına vardı. O'nu cübbesinin altına aldı, sonra da Hüseyin geldi, O'nu da cübbesinin altına aldı. Daha sonra Fatıma geldi, O'nu da cübbesinin altına aldı. Sonra da Ali geldi ve O'nu da cübbesinin altına aldı ve sonra da Tathir ayetini tilavet buyurdular."

Bu hadisi Ahmed b. Hanbel, Müsned kitabında (Aişe'nin hadisleri) ve İbn-i Cerir, İbn-i Ebi Hatem, Hakim, "El-Cem' beyn-es' sahiheyin" kitabının sahibi ve "El-cem' beyne Sihah-is Sitte" kitabının sahibi de kendi kitaplarında nakletmişlerdir. Daha fazla bilgi için İmam Ebi Bekr b. Şehabuddin Alevi'nin "Reşfet-üs Sadi" kitabına müracaat ediniz. Bu kadar naklettiğimiz rivayetler de basiret sahipleri için yeterlidir sanırız.

ki Ehl-i Beyt'ini cübbenin altına toplamas aber bir iş, buyurmuş olduğu “ey Allah’ım bunlar benim Ehl-i Beyt’imdir...” sözü, hezeyan ve Ümmü Seleme’nin cübbenin altına girmesini engellemesi faydasız bir şey olsun. (Haşa).

Peygamber, kendi istek, düşünce ve tutkularına göre konuşmaz. Bu yalnızca vahyolunmakta olan bir vahiydir. O’na Şedid-ul Kuvâ olan Cebrâil öğretmiştir.

Elbette Ehl-i Beyt’in cübbe altında bir araya toplanması defalarca vaki olmuştur. Peygamber-i Ekrem bu ameli birkaç defa tekrar etmiştir. Öyle ki bazıları zikredilen ayetin de birkaç defa nazil olduğunu zannetmişlerdir.

Ama doğrusu şudur ki mezkur ayet bir defadan başka nazil olmamıştır. Ama maslahat gereği bu amel birkaç defa tekrarlanmıştır. Yani bir defa ayetin nazil olduğu Ümmü Seleme’nin evinde¹² ve bir defasında da büyük İslam kadını Fatıma’nın (a.s.) evinde her defasında bir araya toplandıklarında Peygamber-i Ekrem (s.a.a.) Mezkur ayeti de tilavet ediyordu, ta kalpleri sayahlaşmış şüphe icad edenlerin sesini boğazlarında hapsedsin. Peygamber tathir Ayeti’nin sadece bu büyük zatlar hakkında nazil olduğunu ve başkalarını kapsamadığını anlatmak için elinden gelen her şeyi yaptı.¹³ Öyle ki

---

12- Geçen hadiste Ümmü Seleme’den nakledilen hadisler de buna delalet etmektedir.

13- Ahmed b. Hanbel’in Müsned’inde (4.cüz sf. 107) Vaile b. Eska’dan naklettiği rivayet de buna delalet etmektedir. “Fatıma’nın (a.s.) yanına vardım ve O’na Ali’nin (a.s.) nerede olduğunu sordum. “Resulullah’ın yanına gitti.” dedi.

bunu ilan ederken fitnecilerin çeşitli fitne yollarına, nasibilerin hezeyanlarına yer bırakmadı. Hatta ayet nazil olduktan sonra da Resulullah sabah namazına giderken Hz. Fatıma'nın (a.s.) kapısının önünden geçiyordu ve şöyle buyurdu: “Ey Peygamber'in Ehl-i Beyti namaz vartidir. Şüphesiz ki Allah sizden her türlü pisliği gidermek ve sizleri tertemiz kılmak istemektedir.”

Enes'e göre¹⁴ altı ay, İbn-i Abbas'a göre yedi ay ve Nebani¹⁵ ve diğerlerinin naklettiğine göre de sekiz ay

---

Ben O'nu beklemeye koyuldum. Aniden Peygamber teşrif buyurdu. Ali, Hasan, Hüseyin de O'nunla birlikte idiler. Peygamber ve Ali, herbiri Hasan ve Hüseyin'den birinin elini tutmuştu. Peygamber, Ali ve Fatıma'yı yanına çağırdı. Hasan ve Hüseyin'i dizlerine oturttu. Elbisesini onların üzerine örttü ve şöyle dua etti: “Allah'ım bunlar benim Ehl-i Beytimdir. Onlardan pisliği gider ve onları tertemiz kıl.”

Bu hadisi İbn-i Cerir tefsirinde İbn-i Munzer, İbn-i Ebi Şeybe, İbn-i Ebi Hatem, Taberani ve Beyhaki da Sünen kitaplarında, Hakimi-i Nişaburi (sahih hadis olduğunu vurgulayarak) ve diğer muhaddis ve hadis hafızları da Vaile'den nakletmişlerdir.

Nebhani de Şeref-ül Müebbed adlı kitabında (sf. 7) şöyle diyor: Muhtelif tarihlerle nakledilmiştir ki, Peygamber taşrif buyurdu. Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin de O'nunla birlikte idiler. Her birisi birinin elinden tutmuş oldukları bir halde içeriye girdiler. Ali ve Fatıma'yı yanına çağırdı. Hasan ve Hüseyin'i dizlerine oturttu. Sonra da üzerlerine cübbesini örttü ve sonra da tathir ayetini tilavet buyurdular.

Ümmü Seleme dedi ki:

“Cübbeyi kenara iterek içine girmek istedim. Ama Peygamber elimi kenara itti. Ben “Ya Resulullah, ben de sizinleyim” dedim. Hazret “Sen Peygamber'in hanımlarındansın ve hayır üzeresin.” buyurdular.”

14- İmam Ahmed b. Hanbel Müsned'inde (c.3, s. 259). Enes b. Malik'ten naklediyor ki: “Peygamber altı ay boyunca sabah namazı

boyunca Peygamber hak ortaya çıksın diye bu ameli tekrar etmiştir.

Bunca açık beyanat ve vazih delillerle hakikatin gün ışığına çıktığını ve bu hususta hiçbir şek ve şüpheyeye yer kalmadığını zannediyoruz. Basiretli ve hakikat ehli kimseler için hiç bir şüpheyeye yer kalmasa gerek.

Ama Ehl-i Beyt düşmanları, yani Beni Ümeyye ve Hariciler büyük zahmetlere katlanarak bu hakikat karşısında gözellirini kapatarak hakikatin nurlu güneşini görmezlikten gelmeye çalıştılar. Herbirisi bir yol tutarak inat üzere şöyle dediler: “Bu ayet Peygamber’in eşleri hakkında nazil olmuştur.” Kendi fasid ve yanlış görüşlerini isbat etmek için de ayetin zahiri akışına bakıp delil getirerek şöyle dediler:

“Ehl-i Beyt yani Peygamber’in eşleri, Zira onlar da Peygamber’in ailesi idiler.”

Ehl-i Beyt’in katı düşmanlarından olan İkrime ve Mukatil b. Süleyman bu hususta oldukça ısrar ve inatçılık ediyordu.

Özellikle de İkrime bu hususta çok inatçı biriydi. Pazar ve çarşılarda geziyor ve feryad ederek bu ayetin

---

için mescide gidince Fatıma’nın (a.s.) evine uğruyor ve şöyle buyuruyordu.

“Namaz ! Ey Ehl-i Beyt! Allah siz Ehl-i Beyt’ten pislği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor.”

Hakim de bu hadisi hakletmiş ve sahih bilmiştir. Tirmizi de bu hadisi hasen kabul etmiştir. İbn-i Ebi Şeybe, İbn-i Cerir, İbn-i Munzer, İbn-i Murdeveyh, Taberani ve diğerleri de Enes’ten nakletmişlerdir. Reşfet-üs Sadi (Ebi Bekr Şehabaddin-i Alevi) kitabına bakınız.

15- Şeref-ul Müebbed, sf. 8.

Peygamber'in eşleri hakkında nazil olduğunu söylüyordu.¹⁶ O bu ayetin Ehl-i Kisa ile hiçbir ilgisi olmadığını beyan ediyor ve bu iddiasını ispat etmek için de ayetin zahirini delil gösteriyordu.

İkrime'nin bu işi beklenmeyen bir şey değildir. Zira O Ali b. Ebi Tabil'in en katı düşmanlarından biriydi ve halkı sürekli Hz. Ali'den (a.s.) uzaklaştırmaya çalışıyordu.

İKRİME'NİN BİYOGRAFİSİ

Yahya b. Bükeyr şöyle nakletmektedir: İkrime günün birinde Mısır'a gitti. Oradan da Fas'a gitmek istiyordu. O zamanlar da Fas, hircilerin merkezi konumundaydı. Fas topraklarında olan hariciler, mezkur ayetin Peygamber'in eşleri hakkında nazil olduğu görüşünü İkrime'den almışlardır.¹⁷

Halid b. İmran şöyle diyor:

“Zilhicce'nin ilk on günü Fas'ta idim. O zamanlar İkrime de orada bulunuyordu. İkrime şöyle diyor: “Keşke ben de Mekke'de olsaydım ve tüm müslümanları

16- Öyle ki bir çok kimse bunu hakletmiştir. Vahidi Eshab-un Nüzul kitabında ve İbn-i Hacer de “Sevaik” kitabında bunu rivayet etmiştir.

17- Kadı Cuâbi (Kitab-ul Mevâli) İkrime'den söz edince şöyle diyor:

“İkrime haricilerden haruriye fırkasının görüşünü benimsemiş ve Fas'a giderek orada da bu fırkanın görüşlerini yaymaya çalışıyordu.” Yakut da Muce'inde Ebi Ali-i Ahvâzi'den naklen İkrime'nin Şerh-i halinde şöyle diyor:

“İkrime Haricilerin görüşünü beğenen ve de müzikten hoşlanan biriydi.”

Denildiği üzere O efendisi İbn-i Abbas'a yalan yere bir takım nisbetlerde bulunuyordu.

kılıçtan geçirseymdim.” İkrime de haricilerden idi. Hariciler kendileri dışında tüm müslümanların küfrüne, kanlarının helal ve katlinin vacib olduğuna inanmaktadırlar.”

Yakubi Hazremi de dedesinden şöyle naklediyor: “Günün birinde İkrime mescidin kapısında durdu ve şöyle dedi: “Bu mescidde kafirlerden başka hi kimse yok.” Zira İkrime Ebaziye grubuna (Haricilerin aşırı bir kolu) mensub idi.”

İbn-ul Medyenî de İkrime'nin “Necde-i Haruri” fırkasından olduğuna inanmaktadır. Haruriler ise Emir-el Müminin'e en çok düşman olan harici fırkasıdır.

Mes'ab Zübeyri, İkrime'nin haricilerden, Ata O'nun Ebazi ve Ahmed b. Hanbel de Saferiyye kanadından (haricilerin gulatından) olduğuna inanmaktadırlar.

Eğer bu adamın mahiyet ve pisliği hakkında daha fazla bilgi elde etmek istiyorsanız, Eyyub'un şu sözüne dikkat ediniz: “İkrime, Kur'an'daki müteşabih ayetleri Allah'ın insanları saptırmak için nazil ettiğine inanıyordu!”

İbn-i Ebi Şuayb şöyle diyor: “Muhammed b. Sirin'den İkrime'nin halini sordum. 'O'nun cennete girmesinden rahatsız olmam ama İkrime yalancı ve kazzab biridir' dedi.”

Vuhayb de şöyle diyor: “Yahya b. Said-i Ensari ve Eyyub'un yanında İkrime'nin adı anılınca Yayha “İkrime yalancıdır” dedi. İbn-ul Müseyyib'den İkrime'yi yalancı bildiği nakledilmiştir.

Abdullah b. Haris de şöyle diyor: “Günün birinde Ali b. Abdullah b. Abbas'ın yanına vardım. İkrime zincirlenmiş durumdaydı. Ben O'na şöyle dedim: “Acaba Allah'tan

korkmuyor musun?” Bu esnada Ali b. Abdullah da şöyle dedi: “Bu alçak adam (İkrime), babam Abdullah b. Abbas’a yalan atarak bir takım nisbetlerde bulunmaktadır.”¹⁸

İbn-i Müseyyib’in “Berd” adında bir kölesi vardı. O’na şöyle diyordu: “Sakın İkrime’nin İbn-i Abbas’a bir takım yalan şöyleri nisbet verdiği gibi sen de bana nisbet vermeyesin.”

Abdullah b. Ömer de kölesine (nafile) aynı şeyi söylüyor ve O’nu yalandan sakındırıyordu.

İbn-i Tavus da şöyle diyor:

“Eğer İkrime takvalı biri olsaydı ve uydurma hadisler nakletmeseydi halk O’na yönelir ve O’ndan da hadisler naklederlerdi.”

İbn-i Zueyb’den naklolunmuştur ki: “İkrime’yi gördüm ama O’nu güvenilir birisi bulamadım.” Yayha b. Said’den

---

18- Zehebi “Misan’ul İ’tidal” kitabındaki bu sözünü Abdullah b. Haris’ten nakletmiştir. Yakut da Mu’cem’inde Abdullah b. Haris’ten naklen, İkrime’nin şerh-i halinin beyanında şöyle diyor:

Ali b. Abdullah b. Abbas’ın yanına vardım. Kölesi olan İkrime’yi tuvaletin kapısına bağlamıştı. Ben “Niçin kölene böyle davranıyorsun?” dedim. “Bu alçak adam babama yalan nisbetlerde bulunuyor” dedi.

Yakut, İkrime’nin şerh-i halinin sonlarında Yezid b. Zenad’dan naklen şöyle diyor:

“Ali b. Abdullah b. Mesud’un yanına vardım. İkrime’yi tuvaletin kapısına bağlamış idi. Ben “Bunu niçin böyle yaptın?” dedim.

“Babama yalan nisbetlerde bulunuyor” dedi.

Bu iki rivayete bakılırsa O bazen İbn-i Abbas’a ve bazen de İbn-i Mesud’a yalan nisbetlerde bulunmuştur. Oğulları da O’nu tazir etmişler (cezalandırmışlar).

de şöyle naklolunmuştur: “Allah’a andolsun, bana dediler ki, Eyyub’un yanında İkrime’nin kâmil namaz kılmadığı söylenmiş. Eyyub, “İkrime namaz da mı kılıyordu?” demiş.”

Muhammed b. Said de şöyle demiştir. “İkrime’nin bilgisi fazla idi. Ama hadisine güvenilmez. Çünkü halk arasında O’nun hakkında bazı söylentiler vardır.” Mutarrak b. Abdullah şöyle diyor. “Duydum ki Malik, İkrime’den söz edilmesinden hoşlanmıyor ve O’ndan rivayet edilmesini doğru bulmuyordu.”

Ahmed b. Hanbel de “Malik”in bir mesele haricinde İkrime’den hadis naklettiğini görmedim” demiştir. Muabbed-i Seneci diyor: “İkrime ile bir şair olan “Kesir İzze” aynı günde öldüler. Halk İkrime’nin cenazesini terkedip Kesir’in teşyiine gittiler.”¹⁹

Fazlı Şaybani de birisinden O’nun kumar ve satranç oynayan biri olduğunu naklediyor. Yezid b. Harun şöyle diyor: İkrime Bosna’ya geldi. Eyyub, Yunus ve Süleyman O’nun yanına gittiler. Aniden bir musikisesi duyuldu. İkrime onlara “susun” dedi ve sonra da musiki dinlemeye koyuldu. Sonra da şöyle dedi:

“Allah öldürsün onu, ne de güzel söylüyor!”

Süleyman ve Yunus ondan sonra asla İkrime’nin yanına dönmediler ve O’na güvenmiyor, O’ndan hiçbir

---

19- Süleyman b. Muabbed Senci şöyle diyor: İkrime ve şair olan “Kesir-ul İzze” bir günde öldüler. Halk Kesir’in cenaze namazını kıldı, ama İkrime’nin cenazesini öylece bıraktılar.

Yakut da Mücem’de bu sözün benserini Reyyaşi, Esmâi, Nafi-i Medeni ve İbn-i Selam’dan naklediyor ki: “Halkın çoğu Kesir’in cenazesini teşyi etmeye gelmişlerdi.”

rivayet nakletmiyorlardı. O'nun itibardan düştüğüne inanıyorlardı.

Bu konuda Zehebi'nin Mizanu'l İtidal kitabına bakınız. Dediklerimizin hepsi O kitapta mevcuttur. Bunlara ilave olarak Askalani Fethu-l Bâri'nin mukaddimesinde, İbn-i Hüllekan vefatında, Yakutu'r Rumi İrşadu-l Erib ile marifeti-i Edib kitabında.

Hülasa tüm rical ve dirayet alimleri İkrime'yi kötölemiş ve O'nun güvenilir biri olmadığını beyan etmişlerdir.

Şehristani de (Milel ve Nihal kitabında) haricilerin adını zikredince ilk önce İkrime'yi anmaktadır.

MUKATİL'İN BİYOGRAFİSİ

Mukatil de Hz. Ali b. Ebi Talib'in (a.s) katı düşmanlarından idi. Sürekli Hz. Ali'nin (a.s) fazilet ve menkıbelerini saklamaya çalışıyordu. İnsanları hakikatten habersiz bırakıyor ve bu yolda her türlü rezalete katlanıyordu. Yaptıklarının neticesinde de rezil oldu. İbni Lüllekan Vefayâtu-l Ayân'ında İbrahim Harbi'nin dilinden şöyle diyor:

“Mukatil Ali'nin nurlu velayet çırağını söndürmek ve O hazrete mukabelede bulunmak için halka “Arş'tan aşağı istediğiniz her şeyi benden sorun” diyordu. Tesadüfen birisi O'na hac esnasından Adem'in başını kimin traş ettiğini sordu. Mukatil bu hususta hiç bir şey diyemedi.”

Zehebi de²⁰ Cevcani'den naklen bu hususta şöyle diyor: “Mukatil yalancı ve de küstah biriydi. Ebu'l

Yeman'dan duydum ki şöyle diyordu: Mukatil buraya geldiği gün sırtını kıbleye çevirerek şöyle dedi: “Arşdan aşağı her ne isterseniz benden sorun.” Aynı sözün Mekke’de de tekrarladığını duydum. Orada hazır olanlardan biri “Bana karıncanın bağırsakları nerededir anlat” dedi. Zavallı Mukatil sustu ve hiçbir şey diyemedi. İbni Hullekan, Vefayat kitabında, bu hikayeyi Süfyan b. Uyeyne’den naklen yazmıştır. Bunların yanısıra Mukatil’in boş iddialarda bulunan biri olduğu beyan edildiği gibi inanç açısından da mürcie²¹ ve aşırı müşebbihe²² mezhebinin gulatından (aşırı gidenlerinden) olduğu

---

21- Mürcie fırkası Hicri ilk askın ortalarında ortaya çıkan bir gruptur. Siffeyn savaşından sonra büyük günahlardan birine mürtekip olan müslümanın ebedi olarak cehennemde kalıp kalmyacağı bahsi ortaya çıktı. (Mürcie “Erteleyen” manasına olup irca kelimesinden türemiş ve de ismi (faildir) Büyük günah işleyenlerin ebedi cehennemde kalmyacağını söyler. O’nun işini Allah’a havale ederler. Bu hususta Tevbe Süresi’nin 106. ayetini de delil olarak gösterirler:

“Diğer bir kısmı da, Allah’ın emri için ertelenmişlerdir. O bunları ya azaplandıracak veya tevbelerini kabul edecektir. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.”

Bu yüzden de onlara mürcie demişlerdir. Bu grup amelsiz imanı sadece bir söz olarak kabul etmektedir. Kelime-i Şهادeti amelden öne geçirmektedirler. Amelleri terkedenleri imanlarının kurtacağını ve insanın imanyla günah ve küfrüyle de Allah’a itaat edemeyeceğini söylerler.

22- Allah’ı mahlukata teşbih edenler. Allah hakkında tecessüm, hareket, intikal, cisimlere hulul etme vb. şeylere inanmaktadırlar. Şia’dan da bir grubun bu inançta olduğunu söylemişlerdir.

Bu grup sekiz kola ayrılmıştır. Beraniye, Muğayyire, Hişamîye, Kerameyi, Kilabiye, Şeybaniye, Zuariye ve Mu’maniye. Bu aşırı mücessime ve müşebbihe fırkaları tüm müslümanlarca red edilmiş ve kabul görmemiştir.

söylenmektedir. İbn-i Hazm²³ ve Şehristani de Milet ve Nihal kitasında O'nun mürcie olduğunu söylemektedir. Mizanu-l İtidal kitabında Ebu Hanife'den naklen şöyle denilmiş: Cahm, teşbihin nefyinde Allah'ın hiçbir şey olmadığını söyleyecek derecede ileri gitmiş. Buna karşılık Mukatil de teşbihi ispatlamada, Allah'ı mahlukata benzetecek derecede haddi aşmıştır.

Bundan daha ilginç olanı ise İbni Hullekan'ın Vefayati'nden naklen Ebu Hatem b. Hayyan-i Besti'nin şu sözüdür:

“Mukatil, Kur'an tefsiri hususundeki ilmini yahudilerden ve hristiyanlardan almıştır. Zira O'nun Allah'ın sıfatları hakkındaki görüşü tıpkı yahudilerin inancına benzemektedir. Allah'ın zatının tıpkı mahlukat gibi olduğuna inanmaktadır. Bununla birlikte hadis nakli hususunda daha çok yalancı biridir.”

Rical ve hadis ilmi alimlerinin İkrime ve Mukatil hakkındaki görüşlerinden bazı numuneler nakletmeye çalıştık.

Bu hususta bir takım daha açık görüş ve nazariyeler de vardır. Ama bu küçük kitaba sığmayacağı için bu miktarla yetiniyoruz. Eğer değerli okuyucu bunca rical ve hadis alimlerinin bu iki kişi hakkındaki görüşlerine dikkatlice bakacak ve üzerinde düşünecek olursa onların mahiyetini anlamakta zorluk çekmez.

Bunca hadis ve rical alimlerinin bu iki kişi hakkında naklettiğimiz görüşleri sayesinde hiçbir müphem ve belirsizliğin kalmadığına inanıyoruz. Böylece bu iki kişi

itibar derecesinden düşmüş sayılır ve dolayısıyla da görüşleri batıldır. Özellikle mezkur konuda.

Aslında bu iki kişiye şaşdırmamak gerekir. Zira sahib oldukları fazid inanç ve yanlık görüşleri hasebiyle bunlardan, Feygamber'in Ehl-i Beytine kin ve düşmanlıktan başka bir şey beklenilmez. Ehl-i Beyt'in tüm fazilet ve menkıbelerini görmezlikten gelmiş ve onlar hakkında nakledilen tüm açık beyana ve rivayeleri kendi inançları doğrultusunda yorumlayıp tevii etmektedirler.

Evet, düşmanlık ve adavetin gereği budur. Ama aslında İkrime ve Mukatil'i iyice tanıttığı halde onlara itimad edenlere şaşdırmak ve onları kınamak gerekir.

Bu iki kişinin durumunu açıkladığımız gibi onların temelden yoksun ve aslı astarı olmayan görüşlerini de beyan etmeye çalışacağız. Bunlar ayetin, zahirde Peygamber'in eşleri hakkında nazil olduğuna inanmaktadırlar. Dolayısıyla da Ehl-i Beyt'ten maksadın Resulullah (s.a.a) eşleri olduğunu söylemektedirler.

Ama bu oldukça zayıf bir iddiadır. Ama Nevadir-ul Usul'un yazarı ile sair düşmanlar bu iddianın doğruluğunu ispat etmek için elinden geleni yaptılar. Ama ne yazık ki tüm zahmetleri boşa gitti.

Onların bu işte çaba harcamaları kendine ev yapmaya çalışan örümceğe benzer. "Gerçek şu ki evlerin en dayanıksız olanı örümcek evidir; bir bilseler." (Ankebut, 41)

Şimdi ise apaçık deliller ile bu görüşün batıl olduğunu ispatlamaya çalışacağız:

1- Bu söz ulema istilahında nas karşısında içtihad etmektir. Yani bütün bu mütevatir rivayet ve apaçık beyanatlara rağmen, her şeye gözünü yuman ve “önceki ayetler Peygamber’in eşleri hakkındadır. O halde bu ayet de önceki ayetler gibi Peygamber’in eşleri hususundadır. Zira ayetlerin akışı ve zuhuru bunu gerektirmektedir” diye iddia ederse bu nas karşısında içtihad etmektedir aslında. Zira içtihad sahih nasların olmadığı zaman söz konusudur. Ama bu hususta mütevatir hadisler ile sarih naslar mevcuttur. O halde içtihad etmek doğru değildir. Bu konudaki rivayetlerin bazısına işaret ettik.

2- Eğer bu ayet de önceki ayetler gibi peygamber’in eşleri hakkında olsaydı cümleler arasında teniz zamirine riayet edilmesi gerekirdi. Yani “*Ankum ve yutahhirukum*” kelimesi yerine “*Ankunne ve Yuahhirukunne*” denilmesi gerekirdi. Nitekim Peygamber’in hanımları hakkında olan önceki ayetlerde nüennes kipi kullanılmıştır.

O halde hitap kiplerinin müzekker lafzı suretinde kullanılması bu inancın batıl olduğunun delilidir.

3- Arapça’da sözün güzellik ve belagatına sebep olan cihetlerden biri de birbiriyle irtibatı olan iki cümle arasında yabancı bir cümlenin yer almasıdır. Kur’an’da bu mesele oldukça fazla görülmektedir. Örneğin Allah-u Teala, Mısır Aziz’in karısına olan hitabını anlatırken şöyle buyuruyor: “(Kocası) Doğrusu bu, sizin düzeninizden (biri)dir. Gerçekten sizin düzeniniz büyüktür.” dedi. Yusuf sen bundan yüz çevir. Sen de (kadın) günahın dolayısıyla bağışlanma dile.” (Yusuf, 28-29)

Bu ayetlerdeki “Yusuf sen bundan yüz çevir” ayeti önceki ve sonraki ayetlere yabancı bir ayettir. Yani onlardan ayrı bir cümledir.

Hekeza şu ayet “(Belkıs) Dedi ki “Gerçekten hükümdarlar bir ülkeye girdikleri zaman orasını bozguna uğratırlar. Ve halkından onur sahibi olanları hor ve aşağılık kılarlar. İşte onlar böyle yaparlar. Ben onlara bir hediye göndereyim de bir bakayım elçiler neyle dönerler.” (Nehl, 34-35)

Bu ayetlerdeki “İşte onlar böyle yaparlar” önceki ve sonraki ayetlere yabancı bir ayettir. Zira bu ayet Allah’ın kelimidir ki Belkıs’ın sözleri arasında yer almıştır. Yani Allah Belkıs’ın sözünü naklettikten sonra onu tasdik eder mahiyette “İşte onlar böyle yaparlar” buyurmaktadır.

Hakeza bu ayetlerde mezkur cihet söz konusudur:

“Hayır yıldızların yer (mevki)lerine yemin ederim. Şüphesiz eğer bilerseniz bu gerçekten büyük bir yemindir. Hiç tartışmasız bu bir Kur’an-ı Kerim’dir.” (Vakıa, 75-77)

Görüldüğü gibi “şüphesiz eğer bilerseniz bu gerçekten büyük bir yemindir” ayeti önceki ve sonraki ayete yabancı bir ayettir ki bu ayetin kendisi de yabancıdır. Yani onlarla ligisi yoktur. Yabancı ayet, yabancı ayet içerisinde gelmiştir. Arapça’da buna “muterize cümlesi” denir.

Hem Kur’an ve sünnette ve hem de fasih konuşan Arapların keliminde bu husus oldukça fazla görülmektedir. Bahis mevzumuz olan tathir ayeti de işte bu kısımdandır. Yani tathir ayeti de Resullah’ın eşleri hakkında nazil olan ayetler arasında “muterize” olarak yer almıştır.

Burada dikkat edilmesi gereken bir nükte de şudur: Tathir ayetinin mezkur ayetler arasında “muterize” olarak yer almışının nüktesi ise beş mukaddes zatın makamına gösterilen inayet ve teveccühtür. Yani Allah-u Teala peygamberinin diliyle bir takım emir ve nehiylerde bulunuyor ve Resulullah'ın eşlerine öğüt ve nasihatlerde bulunuyor. Çünkü Allah, Peigamber'in eşlerinin Ehli Beyt'in kınanmasına, lekelenmesine veyahut münafıkların bunlara dil uzatmalarına vesile onlamalarını istemiyor. Yani bu beş mukaddes zatın takva, iffet ve şerafet dergahı her türlü kötülük pislik ve uygunsuzluklardan beri ve münezze olmalıdır.

Gerçekten de bu mesele büyük semavi kitap Kur'an'ın mucizesinden ve apaçık belagat örneklerinden biridir. Eğer bu muterize cümle ayetlerin arasına getirilmemeseydi Kur'an'ın mucizesinden ve apaçık belagat örneklerinden biridir. Eğer bu muterize cümle ayetlerin arasına getirilmemeseydi Kur'an'ın bu yönü kâmil olmayacaktı.

4- Tüm müslümanlar Kur'an'ın bugünkü şekliyle (tertibiyile) nazil olmadığı hususunda ittifak ve icma etmişlerdir. O halde ayetlerin tertib ve siyaki, sahih deliller ile boy ölçüşemez. Zira biz bu ayetlerin bugünkü terbiyeyle nazil olduğu hususunda emin değiliz. Dolayısıyla da ayein siyat ve tertibini tathir ayetinin de önce ve sonraki ayeler gibi Peygamber'in eşleri hakkında nazil olduğunu şahidi olarak kabul edemeyiz.

Ayetin siyakından bu mananın istifade edilebileceğini farzetmesek bile nakledilen kesin ve sahih rivayetler sebebiyle ayetin zuhurundan el çekmeli ve zahirinin hilafına yorumlanmalıdır. Bunun Kur'an'ın icaz ve

belagatıyla da hiçbir çelişkisi yoktur. Zira biz kesin delillere sahip olduğumuz zaman zahiri manasından el çekmek zorundayız.

(Mesela “Rahman arşa istiva etti” ayetinin zahirine bakılacak olursa Allah’ın tahta oturduğunu dememiz gerekir. Ama öte yandan Allah’ın cisim olmadığını ve dolayısıyla da insanlar gibi oturma keyfiyetinin olmadığını söyleyen kesin delillerimiz olduğu için ayetin zahirinden el çekiyor ve delillere göre mana ediyoruz. Dolayısıyla burada “istiva” kelimesinin “istila” manasına geldiğini söylüyoruz.

ŞİMDİ BAŞKA BİR HATAYI ELE ALALIM

Bazıları da demiştir ki ayetteki Ehl-i Beyt’ten maksad kendisine sadaka almanın haram olduğu kimselerdir. Bunlar ise Ben-i Haşim’den olan herkese şamildir. Delil olarak da Sahih-i Müslim’de Hz. Ali’nin (a.s) faziletleri babında Zeyd b. Erkam’dan nakledilen bir rivayeti göstermektedirler.

“Zeyd b. Erkam’a Peygamber’in Ehl-i Beyt’inden maksadın kimler olduğu sorulunca o şöyle dedi:

“Ehl-i Beyt’ten maksad peygamber’in eşleri değildir. Zira kadın ve erkek birbiriyle evleniyor ve bir müddet sonra da kadın boşanınca valideyninin veya kabilesinin yanına dönüyor. O halde Ehl-i Beyt’ten maksad Peygamber’in eşleri olamaz. Belki Peygamber’in Ehl-i Beyt’i kendisine sadaka verilmesi haram olan kimselerdir.

Ama bu istidlal iki açıdan batıl ve yanlıktır:

1- Eğer Sahih-i Müslim'e müracaat eder ve bu rivayete bakacak olursanız bu olayın mezkur ayetin tefsiri ile hiçbir ilgisinin olmadığı anlaşılır. Belki Zeyd b. Erkam'dan sorulan soru Resulullah'ın "Ben sizlere iki değerli şey bırakıyorum. Bunlara sarıldığımız müddetçe asla sapmazsanız. Bunlar Allah'ın kitabı ve benim Ehl-i Beyt'imdir,²⁴ hadisi ile ilgilidir. Hakikatte ona bu hadisteki Ehl-i Beyt'ten maksadın kimler olduğu sorulmuştur. O da nakledildiği şekilde cevap vermiştir.

(Elbette söylemek gerekir ki bu hadisteki Ehl-i Beyt'ten maksad da tüm tahir imamlardır. Nitekim Resulullah Ehl-i Beyt'ini Kur'an-ı Mecid ile bir arada zikretmiştir. Dolayısıyla da maksad Ehl-i Beyt'in fertleri değildir. Belki genel olarak onların tümünü kapsamaktadır. Zeyd de hadisteki Ehl-i Beyt'ten maksadın onların bir bir ferdleri olduğunu zannetmiş ve de bu esas üzere cevap vermiştir.)

O halde Zeyd b. Erkam genel olarak ayetin tefsinine işaret etmemiştir. Zira ondan ayetin tefsiri sorulmadığı için ayetin tefsirini beyan etmemiştir. Elbette ki ondan ayetin tefsirini soracak olsalardı doğru şekilde cevap verir ve beş mukaddes zatın adını zikrederdi. Nasıl ki ebu Said-i Hudri, Mücahid, Kutâde ve diğerleri söylemişlerdir.

24- Burada Ehl-i Beyt'ten maksad 14 masumdur. Zira buna Ehl-i Beyt imamları da dahildir. Bunun delili de Kur'an'ın kenarında zikredilmiş olmalarıdır ki:

"Batıl, ona önünden de, ardından da gleemez." (Fussilet, 42)

"Ehl-i Beyt" ve "İtret"ten maksad bir tüm olarak onların hepsidir. Onlar fert fert irade edilmemiştir. Zeyd b. Erkam da bunu söylemek istemektedir.

Bu hususta Peygamber'in açık beyatlarına asla muhalefet etmezdi.

O halde Zeyd'in dediği şeylerin bizim meselemizle hiçbir ilgisi yoktur ve bu rivayet ile istidlalde bulunmak doğru değildir.

2- Farzen birisi "Zeyd'in beyanı ayeti kerimenin tefsiri hakkındadır" diyecek olsa da ona şöyle cevap veririz:

"Bu tefsir, kendi reyine göre yapılan bir tefsirdir ve istidlal açısından hiçbir değeri yoktur. Zira tefsirler Peygamber'e müstenet olmadığı müddetçe hiçbir itibara sahip değildir. O halde nasıl olur da Zeyd'in bu tefsiri (ki reyine göre yapılan bir tefsirdir) apaçık deliller ile sahih nas ve mütevatir hadisler ile boy ölçüşür.

Ama ne yazık ki biz insafsız bir cemaatle karşı karşıyayız. (Bunlar taassubdan uzak bir gözle hakikati göremiyor ve inadı bırakıp hakikatleri tasdik edemiyorlar.)

İnna lillah ve İnna ileyhi râciun.

FAHR-U RAZI'NİN İLGİNÇ SÖZÜ

Razi'nin de bu hususta ilginç bir sözü vardır. Razi, bu ayetin tefsirinde şöyle diyor: "Ehli Beyt hakkında ihtilaf vardır. Bu hususta çeşitli ve farklı görüşler mevcuttur. ama en iyisi Bikai'nin görüşüdür. Bikai'ye göre Ehli Beyt'ten maksad Resulullah ile birlikte olan herkeştir. Yani Resulullah'ın yanında bulunan tüm kadın ve erkekler ve hakeza Resulullah'ın eşleri cariyeleri ve genel olarak Peygamber'in tüm akrabaları Ehli Beyt'i sayılmaktadır."

Fahr-u Razi bu akideyi tercih etmektedir. Bu hususta Bikai'yi takip etmiştir. Elbette demek gerekir ki O bu ameliyle Peygamber'in sünnetini de gözardı etmiş olmaktadır. Gerçekten de ilginç bir şeydir!

“Size olsun zahiremiz; peygamber, yakınları
ve onların grubu beniz zahiremdir
zahire aradığımız gün
Fatimîlerin dosluğunu Allah'a yakınlık
için vesile kıldım
yaşadığım müddetçe.”

ACABA EHL-İ BEYT'TEN MAKSAD BEŞ MUKADDES ZAT İLE PEYGAMBER'İN EŞLERİ MİDİR?

Bazıları da ayetteki Ehl-i Beyt'ten maksadın hem beş mukaddes zat ve hem de Peygamber'in (s.a.a) eşleri olduğunu ileri sürmüşler ve istilahen ayetin siyakı ile rivayetlerini arasını bulmak istemişlerdir. Ama bu görüş de şu deliller ile batıldır:

1- önceden siyat delilini iptal ettik ve apaçık delillerle siyakın bu meseleye dedil olamayacağını belirttik.

2- Peygamber'in Ümmü Seleme'nin cübbenin içine girmesine engel olması Peygamber'in eşlerinin Ehl-i Beyt'ten olmadığını en açık ve kesin delilidir.

3- Eğer Peygamber, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'ten (a.s) başkasını da kasetmiş olsaydı şöyle buyurması gerekirdi: “Allah'ım bunlar benim Ehl-i Beyt'imdendir.”

(Yani tab'iz için olan "min"lafzını kullanırdı. O zaman da ayetin manası şöyle olurdu:

"Allah'ım bunlar benim Ehl-i Beyt'immin bir parçasıdır. Ama Resulullah beylu buyurmadi. Belki Ehl-i Beyt'in bu dört kişiden ibaret olduğunu belirterek "Allah'ım benim Ehl-i Beyt'im bunlardır" diye buyurdu.

İbn-i Hacer'in de "Sevaik" adlı kitapta naklettiği rivayete göreyse Resulullah (s.a.a) mezkur hadisin akabinde şöyle byurmuştur:

"Benim Ehl-i Beyt'imle savaşımlar ile savaşır, onlarla dost olanlarla dost olur ve onlarla düşman olanlarla da düşman olurum."

Ahmed b. Hanbel de Mesned'in de bu babda mezkur hadisi şöyle naklediyor: "Ümmü Seleme diyor ki: Günün birinde peygamber benim odamda idi. Hizmetçi, Ali ve Fatıma'nın evin kapısında durduğunu bildirdi. Resulullah bana şöyle buyurdu: "Benim için Ehl-i Beyt'imden uzaklaş." Ben de peygamberin bu emrine itaat ettim. Bu esnada Ali ve Fatıma girdiler. Henüz çocuk olan Hasan ve Hüseyin de onlarla birlikteydi. Peygamber o iki aziz çocuğu kucağına aldı ve (sevgi dolu) bağına bastı. Onları öptü. Sonra da bir elini Ali'nin ve bir elini de Fatıma'nın boynuna attı. Onları öpüyordu. Sonunda siyah renkli bir parçayı onların üstüne attı ve hep birlikte bu parçanın altına girdiler. Sonra da Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Allah'ım Beni ve Ehl-i Beyt'imini rahmetine garket ve bizi azap ateşinden koru."²⁵

Şimdi hükmetmeyi siz değerli okuyuculara bırakıyorum. Peygamber'in Ehl-i Beyt'ini Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'den (a.s) ibaret bildiğine iyice dikkat etmelisiniz.

Resulullah bu zatları hep birlikte bir parçanın altına topladı ve onlar hakkında hayır duada bulundu. Resulullah'ın bu işinin heva ve heves üzere olduğunu iddia edebilir miyiz?

Resulullah, "Bu ayet Ben, Ali, Hasan, Hüseyin ve Fatıma hakkında nazil olmuştur" derken yersiz mi demiştir? Allah'a sığınırım! Veya sabah namazında Ali ve Fatıma'nın kapısında durup "Ey Ehl-i Beyt namaz vaktidir. Allah sizleri tüm günahlardan temizlemek ve sizleri tertemiz kılmak istemektedir" derken heva ve heves üzere mi konuşmaktadır? Allah'a sığınırız.

Acaba Peygamber Ümmü Seleme'ye "Benim için, kalk ve Ehl-i Beyt'imden ayrıl" derken hezeyan mı söylemişti. Allah korusun. Allah'a andolsun ki doğru değildir. Peygamber bu gibi şeylerden beridir. Zira Allah-u Teala O'nun hakkında şöyle diyor:

"Arkadaşınız, gerçekten ne saptı, ne ayrıldı. Ve kendi dileğiyle söz de söylemedi. Sözü, ancak vahyedilen şeyden ibaret." (Neml, 2-4)

Bu hususta İmam Ebi Bekir b. Şihabu-d Din, Raşfetu-s Sadi kitabında güzel bir şiir söylemiştir.

"Peygamber'in sözünden başka her şeyi bırakmalı
Güneş doğunca yıldızlar kaybolmalı."

ŞİMDİ DE İKİ NÜKTEYE TEVECCÜH EDİNİZ

Birinci nükte şudur: Ayeti Şerife beş mukaddes zatın ismet ve masumiyetine de delalet etmektedir. Zira Keşşaf ve benzerlerinin de dediği gibi ayetteki “rics”den maksad günahdır. Ayetin evvelinde de hasr editi (innema) mevcuttur.

O halde ayetin mazmunu şöyledir: Yani Allah-u Teala sadece sizleri günahlardan temizlemeyi ve tertemiz kılmayı irade etmiştir.”

Zaten ismet ve masumiyetin hakikatı da bundan başka bir şekilde tasavvur edilemez.²⁶

26- Nebhani de “Şeref-ül Muebbed” adlı kitabının evvelinde bu ayeti zikretmiş ve sonra da bu hususta bazılarının görüşlerini nakletmiştir ki onlar da bu ayetin ismet ve masumiyete delalet ettiğini söylemiştir. Biz, şimdi de O’nun söylediği ibareleri aynen naklediyoruz.”

“Muhammed b. Cerir-i Taberi kendi tefsirinde şöyle demiştir: Allah bu ayette şöyle buyurmaktadır:

“Ey Ehl-i Beyt, Allah sizlerdenher türlü kötülük, pislik ve günahı gidermek istemekte ve sizi Allah’a isyandan kaynaklanan tüm pisliklerden (günahlardan) tertemiz kılmayı irade etmektedir.

Ebi Zeyd’den ayetteki “rics”ten maksadın şeytan olduğu nakledilmiştir.

Said b. Kutade şöyle diyor: Ayetteki kimselerden maksad Ehl-i Beyt’tir ki Allah, onlardan tüm pislikleri gidermiş ve onları kendi özel rahmetine mazhar kılmıştır.”

İbn-i Atiyye şöyle diyor: “Rics günah, azab, necaset ve noksanlıklar hakkında kullanılmaktadır. Allah Ehl-i Beyti bütün bunlardan beri kılmıştır.”

İmam Nevevi de diyor ki: “Rics şek, azab ve günah anlamındadır.”

Ezheri de şöyle diyor:

İkinci nükte: Mezkur ayet dolaylı olarak Ali b. Ebi Talib'in imamet ve hilafetine de delalet etmektedir. Zira O hazret hilafet iddiasında bulundu. Hasan, Hüseyin ve Fatıma da Hz. Ali'nin, Peygamber'in hak halifesi ve naibi olduğunu iddia ettiler.

Öte yandan bu mesele de yakinen bilinmektedir ki bu zatlar asla yalancı değildir. Zira, yalan da rics'ten (günahtan) sayılmaktadır. Halbuki Allah-u Teala onları tüm günahların tertemiz kılmıştır.

O halde ayet-i şerife, Hz. Ali'nin Resulullah'ın aralıksız halifesi ve hak naibi olduğunun delillerinden biridir.

3. MEVEDDET (SEVGİ) AYETİ

“De ki sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim ancak yakınlarıma sevgidir ve kim güzel ve iyi iş yaparsa onun güzelim mükafatını artırırız; şüphe yok ki

---

“Rics, her türlü pis şeye (amel olsun veya başka bir şey olsun) denmektedir. Hakeza Muhyiddin İbni Arabi de Futuhât'ın 29. babında “rics”in “utanç verici” şeyler olduğunu söylemiş ve şöyle beyan etmiştir.

Peygamber, Allah'ın kendinden ve Ehl-i Beyt'ten her türlü pislîği giderdiğini hatırlatmıştır. Rics utanç verici şeylere şamil olmaktadır. Zira “rics” her türlü pislîk manasını ifade eder “kazr” kelimesi ile eşanlamlıdır.”

Kârilere de böyle nakletmiştir...

***Allah, bağışlayandır, iyiliğe mükafatla karşılık verendir.
(Şura, 23)***

İmamiyye (Caferi) mezhebinde ittifak ve icma edilmiştir ki ayetteki “Kurba”²⁷ (yakınlar)dan maksad Emir-el Mü'minin, Hz. Fatime ve evlatlarıdır. Ayetteki iyilikten maksad ise onları sevmek ve onlara muhabbet beslemektir. Ayetteki “gafur ve şekur” ise Allah'ın onları seven kimseleri bağışladığı ve de onları takdir ettiği manasınadır.

Bu, şia mezhebinin kesin inançlarından biridir. Bu hususta masum imamlardan bir çok mütevatir ve sahih hadis nakledilmiştir.

Ama burda şii olmayan tariklerden nakledilen rivayetlerden bazısını örnek olarak zikretmek istiyoruz:

Ehl-i sünnet büyüklerinden Ahmed b. Hanbel, Taberani, Hakim-i Nişaburi ve İbn-i Ebi Hatem, İbn-i Abbas'tan bir rivayet naklediyor ki mezkur ayet nazil olduğunda Peygambere (s.a.a) sevgisi bizlere vacib olan akrabamız kimlerdir?” diye sorulunca Resulullah (s.a.a)

27- “Kurba” kelimesi “zülfa” ve “buşra” kelimeleri gibi masdardır ve “yakınlık” manasınadır. Buradaki “istisna” ise “istisna-i muttasıl”dır. Dolayısıyla da manası şöyledir:

Sizlerden “yakınlarıma sevgi dışında hiçbir ücret istemiyorum.”

Buna şöyle bir basit örnek verebiliriz: Ali'den başka bütün arkadaşlarım ziyaretime geldi.

Bu istisnanın istisna-i munkati olması da mümkündür. O zaman da manası şöyle olur: Ben sizden hiçbir ücret istemiyorum. Velakin yakınlarımı sevmenizi istiyorum. Velhasıl hangisi olursa olsun Muhammed'in (s.a.a) ehl-i beyt'ini sevmek tüm müslümanlara farz olur.

şöyle cevap verdi: “Ali, Fatime ve evlatları.”²⁸ Aynısına İbn-i Hacer de Sevaik-ul Muhrika kitabında tasrih etmiştir.²⁹

Zamehşeri de “Keşşaf” adlı tefsirinde bu hadisi mürsel olarak zikretmiş ve hadisin muteber olduğunu ispatlamak için diğer bir takım rivayetleri de delil olarak getirmiştir:

1- Ali (a.s) şöyle buyuruyor: “İnsanların beni çekememesinden Resulullah’a (s.a.a) şikayette buldum. Resulullah (s.a.a) şöyle byurdu: acaba sen cennete ilk önce girecek olan dört kişiden biri olmayı istemez misin? Bu dört kişi ben, sen, Hasan ve Hüseyin’dir.

2- Peygamber şöyle buyurdu: Ehl-i beytime zulüm edenler ve itretime eziyet etmekle bana eziyet eden kimseye cennet haram kılınmıştır.”

3- Resulullah şöyle buyurmuştur:

“Her kim ölür de kalbinde Ehl-i beytimin sevgi ve muhabbeti olursa şehid olarak dünyadan göçmüştür. Her kim Muhammed’in Ehl-i Beyt’inin sevgisi ile ölürse günahları bağışlanmış olarak ölmüştür. Ehl-i Beytimin sevgisi ile ölen kimse dünyadan tevbe etmiş olarak

---

28- Hakeza İbn-i Munzir, İbn-i Murdeveyh (Nebhani’nin “Erbain” kitabında naklettiği üzere), Mukrizi (Nebhani’nin Şeref-ul Müebbed kitabında naklettiği üzere) Begavi ve Sa’lebi (kendi tefsirlerinde) Celaluddin-i Suyuti (Nebhani’nin Şeref-ul Muebbbed kitabını naklettiği üzere) Dürr-ul Mensur’da, Hafız Ebu Naim “Hilyet-ül Evliya’da Hamaveyni-i Şafii “Feraid” adlı kitabında ve diğer müfessir ve muhaddisler bu hadisi İbn-i Abbas’tan nakletmişler.

29- Sevaik-ul Muhrika / İbn-i Hacer 11. Bab 1. Fasil 14. ayetin tefsirinde.

göçmüştür. Her kim Muhammed'in Ehl-i Beytinin sevgisi ile ölürse imanı kamilleşenbir mümin olaak ölmüştür. Her kim Ehl-i Beytimin sevgisi ile ölürse Azrail ve sonra da Nekir ile Münker onu cennetle müjdelerler. Her kim Ehl-i Beytin sevgisi ile ölürse gelinin damadın evine uğurlanması gibi o da cennete uğurlanır. Her kim Ehl-i Beyt'in sevgisi ile ölürse kabirde onun için cennete iki kapı açılır. Her kim Ehl-i Beyt'in sevgisi ile ölürse Allah onun kabrini rahmet meleklerinin ziyaretgâhı haline getirir. Her kim Al-i Muhammed'in sevgisiyle ölürse peygamberin sünnetine ve hak cemaatın yoluna uyararak ölmüştür. Her kim de Ehl-i Beyt'in düşmanı olarak ölürse kafir olarak dünyadan göçmüştür. Her kim Ehl-i Beyt'e düşmanlık ettiği halde ölürse kıyamette mahşere geldiğinde alınına şöyle yazılacaktır: "Bu şahıs Allah'ın rahmetinden mahrumdur."³⁰

30- Bu ve benzeri hadislerde Al-i Muhammed (Ehl-i Beyt imamlarına şamildir. Zira Ehl-i Beyt imamları peygamberin (s.a.a) halifeleri, vasileri, ilim ve hikmet varisleri ve velileridir.

Bunlar peygamberin bıraktığı değerli emanet ve Kur'an'ın eşidirler. Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) buyurduğu gibi bu ikisi (Kur'an ve Ehl-i Beyt) birbirinden asla ayrılmazlar. O ikisine sarılanlar sapıklığa düşmezler. Onların birisinden bile yüz çeviren de hidayet bulamaz.

Açıktır ki burada Al-i Muhammed'den maksad peygamber-i Ekrem'in tüm evlatlarının tek tek fertleri değildir. Zira bu yüce makam Allah'ın evliyasından başkasına yakışmaz. Yani onların geneline hükmedilmiştir; fert ferdine değil.

Evet Ehl-i Beyt'in pensinin ve özellikle de evlatlarının sevgisi (zira onlar ile nisbetleri vardır) vaciptir. Onların sevmek insanın

BU İMTİYAZIN SEBEBİ NEDİR?

Muhterem okuyucunun da bildiği gibi bu büyük aileye mezkur makam ve mevkinin Allah tarafından ihsan edilmesinin sebedi onların yeryüzündeki halifeleri ve Allah'ın velileri, kamil hüccetleri, Peygamber'den sonra vahyin eminleri, insanlara emretme ve sakındırmada Allah'ın elçileri mesabesinde olmaları dolayısıyladır.

Bu yüzden her kim onları severse Allah'ı sevmiş ve her kim de onlara düşmanlık ederse hakikatte Allah'a düşmanlık etmiş sayılır.

İşte bu yüzden şair Ferezdak da onlar hakkında şöyle demiştir:

Ehl-i Beyt öyle kimselerdir ki
Sevgileri din, düşmanlıkları küfürdür.
Yakınlıkları kurtarıcı ve koruyucu.
Takva sahipleri sayılınca Ehl-i Beyt
onların imamlarıdır.
Yeryüzünün en hayırlısı kimdir diye sorulsa
Ehl-i Beyt'tir diye cevap verilir.

Mecme-ül Beyan'ın da değindiği gibi Hakim'in, Ebi Emame-i Bahili'den naklettiği bir rivayette Peygamber (s.a.a) şöyle buyuruyor: "Allah, peygamberleri muhtelif şecerelerden yaratmıştır. (Her birini bir şecereden) ama

---

Allah'a yakın olmasına ve peygamberin (s.a.a) şefaata mazhar olmasına sebep olur.

beni ve ali'yi bir şecere ve ağaçtan yaratmıştır. Ben o ağacın kökleri mesabesindeyim. Ali ise o ağacın gövdesi. Fatime ise o ağacın meyve vermesine bir vesiledir. Hasan ve Hüseyin de bu ağacın meyveleridir. Bize tabi olanlar da bu ağacın yapraklarıdır. Bu ağacın dallarındanbirine tutunan kurtuluşa erer. Onu terkeden ve ondan uzaklaşan kimse de helak olur. Birisi tam üçbin yıl Allah'a ibaret dahi etse riyazet ve ibaret sebebiyle su kırbası gibi kupkuru da olsa bizim aileyi sevmediği müddetçe Allah onu yüzü üstü ateşe atacaktır.” Resulullah (s.a.a) daha sonra da meveddet ayetini tilavet buyurdu.

Ebi Şeyh ve diğerleri de (Sevaik ve diğerleri) Hz. Ali'nin şöyle buyurduğunu nakletmişlerdir: Şura suresinde bizim hakkımızda bir ayet nazil oldu ki bu ayet gereğince, bizi yalnız mümin sever.” Daha sonra da meveddet ayetini tilavet buyurdu.

Şair mumejt de bu hususta şöyle diyor:

“Şura suresinde sizin hakkınızda
Nazil olan bir ayet bulduk
ki takiyye edenler ve
etmeyenler onu tevil ettiler.”

Hakeza Bezzaz ve Taberani de (Sevaik ve diğer kitaplarda olduğu gibi) çeşitli yollarla İmam Hasan'ın (a.s) bir hutbesinin zımında şöyle buyurduğunu nakletmişlerdir: “Ben Allah'ın sevgi ve dostluğunu müminlere vacip kıldığı ailenin bir ferdiyim. Meveddet

ayetindeki iyilikten maksad da biz Ehl-i Beyt'in sevgi ve muhabbetidir.”

Taberani de (Sevaik ve diğ er kitaplarda olduğu gibi) İmam Zeyn-ül Abidin'den (a.s) Şöyle naklediyor: İmam'ı diğ er eserlerle birlikte Dimeşk'e getirdikleri zaman Őam halkının zalimlerinden biri İmam'a Şöyle dedi: “Sizleri  ld ren Allah'a Őükürler olsun.” İmam Zeynelabidin ona Şöyle cevap verdi: “Acaba Şu ayeti “De ki sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim ancak yakınlarıma sevgidir ve kim güzel ve iyi iş yaparsa onun güzelim mükafatını artırırız; Şüphe yok ki, Allah, bağışlayandır, iyiliğe mükafatla karşılık verendir.” (Şura, 23) Okumadın mı?” O Şahıs, “OkumuŐum, siz Peygamber'in yakınları mısınız?” diye sordu. İmam da, “Evet” diye cevap verdi.³¹

Ahmed b. Hanbel de İbn-i Abbas'tan naklediyor ki ayetteki “iyilik”ten maksad Ehl-i Beyt'in muhabbet ve velayetidir. (Bunu Sevaik ve baŐkaları da nakletmiştir.)

İbn-i Ebi Hatem de mezkur ayetin tefsirinde İbn-i Abbas ve Ebi Hamza-i Somali'den Şöyle nakletmektedir: Hicretten sonra İslam'ın temeli saĐlamlaŐtıĐında Ensar kendi aralarında Şöyle dediler: “Peygamberin huzuruna varıp diyelim ki: Siz bazı zorluklarla karŐılaŐmıŐsınız bu yüzden mallarımız sizin hizmetinizdedir. Nerede kullanmak isterseniz kullanın.” Peygamberin huzuruna  kıkıp aldıkları kararı a kladılar, mezkur ayet nazil oldu. Resulullah (s.a.a) ayeti onlara tilavet ettikten sonra Şöyle

---

31- Bu rivayeti Nebehani Şeref-ul Müebbed kitabının “3. Maksad”ında “Suda” ve “Ebu Deylem”den nakletmiştir.

dedi: “Benden sonra akrabalarımısevin ve onlara muhabbet ediniz.”

Onlar Resulullah’ın eminlerini can-ı gönülden kabul etmiş bir halde onun huzurundan ayrıldılar. Ama münafıklar, “Muhammed Allah’a iftirada bulunuyor ve bizlere akraba ve yakınlarını tavsiye ediyor. O, bu işiyle bizleri kendinden sonra da kendi akrabaları karşısında hor ve hakir kılmak istiyor.

Daha sonra da ayetin devamı nazil oldu: Yoksa onlar: “Allah’a karşı yalan düzüp uydurdu” mu diyorlar?”

Sa’lebi ve Bağevi de bu rivayeti İbn-i Abbas’tan aynı şekilde nakletmişlerdir.³²

HASEDİN YAKICI ALEVLERİ

Allah-u Teala hasedin kökünü kurutsun. Gerçekten de hased sonunda insanın kıyamette cehennem ateşinde yanmasına sebep oluyor.

Bak bu dargörüşlü ve hasud insanlar nasıl da Allah’ın dininden saptılar ve (Allah’ın evliyası olan Ehl-i Beyt’e hased etmelerinden dolayı) Allah’ın sadık ve emin peygamberinin sözlerini inkar ettiler.

Öyle ki Allah’u Teala da onların bu nifakını zahir kılmak için ayet nazil ediyor ki müslümanlar geçegündüz, onlar hakkındaki ayetleri Kur’an’da okusun ve durumlarından ibret alsınlar.

Evet, hased ve nifak ehlinin eliyle ekilen bu topum, kudret sahibi oldukları zaman daha çabuk yeşermeye ve gelişmeye başladı.

OCAKLARI SÖNDÜREN BÜYÜK BELA

Ama ne yazık ki müslümanların çoğu bundan gafil idiler. Hakikat onlara gizli kaldı. Bu yüzden de büyük bir şüpheye ve belaya düşer oldular. Belaya düşer olmalarının sebebi, müslümanların çoğunun ise Sadr-ı İslam'da herkese güvenmeleri ve Resulullah'ın tüm sahabelerinin adil ve güvenilir kimseler olduğunu sanmaları idi.

Halbuki Kur'an'da ve sünnette sadr-ı İslam'daki bazı münafık sahabelerin akibetlerinin kötü olduğu ve onların Peygamber'in ayelyine düzenledikleri komplolar açıkça beyan edilmiştir.

Bu büyük bela hiç kimsenin Sadr-ı İslam'da yaşayanların biyografisini inceleye ve onlar hakkında araştırma yapmaya hakkı olmadığı görüşünün uydurulmasıyla şiddet buldu. Zira salt Peygamber'in zamanında yaşadığı ve huzurunda bulunduğu için onları eleştirmeye ve biyografilerinin ele alınmasına asla izin verilmiyordu.

Bunlar salt Peygamber'in huzurunda bulunmanın itimad, doğruluk ve kudsiyet için bir ölçü olduğuna inanıyorlardı. Halbuki İslam'ın birçok gizli düşmanları ve münafıkları da Peygamber'in huzurunda idiler ve Resulullah'ın (s.a.a) düzenlediği tüm ders ve toplantılara katılıyorlardı.

Evet, bazıları bu yanlış düşüncelerin sebebiyle (ne yazık ki günümüzde de birçok insan bu yanlışlığa düşmüştür) kendilerini birçok hakikatları görmekten

mahrum etmişler böylece birçok gerçekler kendilerine meçhul ve gizli kalmıştır. Dolayısıyla da ister-istemez farkında olmadan münafıkların yolunu tutmuş, onlara tabi olmuşlardır.

İşte bu hesap üzere ayet-i şerifenin tefsiri hakkında ihtilafa düştüler. Halbuki hakikat gün gibi aşikar idi. Üstelik birçok sahih rivayetler de ayetin Ehl-i Beyt hakkında nazil olduğuna delalet etmektedir.

Muhaliflerin görüşlerini dört maddede beyan etmeye çalışacağız:

1- Bazıları diyorlar ki bu ayet Mekke müşrikleri hakkındadır. Yani Allah'ı Teaala Peygamberine, müşriklere şöyle demesini emretmektedir: “Ben sizlerden yakınları sevmek dışında hiçbir ücret istemiyorum.” Yani, beni sizinle akraba olduğum için sevin ve akrabalık vazifesini yerine getirin.” Ama bu görüşün arağıdaki deliller ile batıl ve boş bir iddiadan ibaret olduğu ortaya çıkıyor.

a- Bu ayet Medine’de nazil olmuştur. Medine nerede ve Mekke müşrikleri nerede?

Nitekim Bagevi ve Sa’lebi’nin tefsir kitabından bu ayetin Medeni olduğunu söyledik; başka müfessirlerden de nakledeceğiz.

b- Ayetin nüzul sebebinin Ensar’dan bazı kimselerin mallarını peygambere takdim etmeleri veya Beni Haşim’e fahr satmaları neticesinde olduğunu önceden de söylemiştik. Binaenaleyh hitab onlardır, Mekke müşriklerine değil.

c- Aslında bu hususta müşriklere hitap etmenin hiçbir manası yoktur. Zira hikmet sahibi olan Allah’ın risaletinin

ücretini risaleti inkar eden ve başkalarının da inkar ve tekzip etmesi için çalışan kimselerden istemesi yersiz ve çirkin bir şeydir. Belki ücret, mümin ve iman sahibi olan ve de inanç ve imanı en büyük bir nimet sayan kimselerden beklenir.

d- Bu görüş, zikredilen ayetin Ali, Fatıma ve evlatlarının sevgisi hakkında nazil olduğuna delalet eden sarıh nasrlara da muhaliftir.

e- Bu, İkrime'nin görüşüdür. Bazı Ehl-i Beyt düşmanları ile Beni Ümeyye'nin büyüttüğü kimseler de ona tabi olmuşlardır. Elbette bunların özellikle de bu husustaki görüşleri kabul edilemez. Nitekim İkrime'nin biyografisini daha önceden de okudunuz. İkrime Ehl-i Beyt'in düşmanlarından, haricilerin ileri gelenlerinden ve muhaddislerin yalancılarından sayılan bir kimsedir.

BÜYÜK BİR YANLIŞLIK

En büyük yanlışlıklardan biri de bazılarının bu boş ve temelsiz görüşü İbn-i Abbas'a nisbet vermesidir. Onlar bu nisbeti verirken Buhari'nin kendi sahihinde naklettiği bir rivayete istinad ediyorlar. Halbuki bu rivayetin ravilerinden biri Muhammed b. Bişar ve diğerleri de Muhammed b. Cafer'dir. Bu iki ravi, hem şia amilleri ve hem de Yahya b. Muir ve Fellas gibi bazı Ehl-i Sünnet alimleri tarafından güvenilmeyen ve de itibar derecesinden düşürülmüş kimselerdir.

Gerçekten de nasıl olur da bu görüşü İbn-i Abbas'a nisbet veriyorlar. Halbuki İbn-i Abbas'tan naklettiğimiz birçok hadisler ayetteki yakınların Ali, Fatıma ve evlatları

olduğunu söylüyor ve iyiliğin de onların sevgi ve muhabbeti olduğunu beyan ediyordu.

2. GÖRÜŞ: Bazıları da demişlerdik ayetin manası şudur: De ki ben buna karşı salih ameller ile Allar'a yakın olmayı sevmenizden başka hiç bir ücret istemiyorum.”

3. GÖRÜŞ: Bazıları da demişlerdir ki ayetin manası herkesin kendi akrabalarını sevmesidir.

Ama muhterem okuyucu bu iki görüşün de boş ve batıl bir şey olduğuna teveccüh etmektedir sanırız. Bu görüş sahipleri Allah'ın kullarını sapıtmaktan başka bir gaye taşımamaktadırlar. Kalplerde şüphe yaratmak için bu temelsiz görüşleri yaymaya çalışıyorlar.

Bu görüşün batıl olduğunu ispatlayan en iyi delil ise şudur: Bu gösteriş ve boş çırpınmaların onca sarîh nas ve apaçık deliller karşısında hiçbir ilmi ve istidlali değeri yoktur.

4. GÖRÜŞ: Bazıları da demişlerdir ki mezku ayet neshedilmiştir. Bu mensuh ayetin nasihi ise Sebe' suresinin şu ayetidir: “De ki sizden bir ücret istemişsem o sizin lehinizedir.” (Sebe', 47)

Gerçekten de bu görüşlerin en zayıf ve batıl sözlerin en şaşırtıcısı bu görüştür. Zira yakınları sevmek, başka bir anlam vesilse bile İslam inancında kıyamete kadar devam edecek olan şeylerdendir. Dolayısıyla da meveddet ayetinin nesholunduğu asla doğru değildir.

Üstelik bu iki ayetin arasında hiç bir çelişki de sözkonusu değildir. Dolayısıyla da birini nasih diğerini de mensuh kabul etmek zorunda değiliz. Zira Şura suresindeki ayetin manası şudur: “Ben, buna karşı yakınlıkta sevgi dışında hiçbir ücret istemiyorum.” Sebe'

suresindeki ayetin manası ise şudur: “Ben, risalet ücreti olaak dünya malından hiçbir şey istemiyorum. Şura suresinde risalet ücreti olarak sizden istediğim Ehl-i Beyt’imin sevgisi de sizin lehinize ve yararınızdır. (Aslında bu ayet o ayeti beyan eder bir konumdur.)

Zira Ehl-i Beyt’im Allah’ın sizlerin yanında kamil hüccetleridir; Allah’ın insanlara ihsan ettiği büyük nimetlerdir; onların vücudu yeryüzünde insanların emniyet içinde yaşamasına sebep olmaktadır. Bunlar İslam ümmetinin kurtuluş gemileridir. Bunlar semavi kitap olan Kur’an’ın dengidirler. O halde onları sevmek tüm müslümanlar için gerekli ve zaruri bir şeydir. Zira bunun faydası da neticede bizzat insanların kendisine ulaşmaktadır.

Binaenaleyh iyice dikkat edilecek ve iki ayet bir arada mütalaa edilecek olursa ikinci ayetin birinci ayeti te’kid ve teyid eder bir mahiyette olduğu anlaşılır. (Dolayısıyla da birini nâsîh, diğerini de mensuh kabul etme zarureti ordana kalkar.)

İKİ YERSİZ ELEŞTİRİ

Şimdi de Arapça belâgat ve edebiyatına vakıf olmayan bazı kimselerin sözkonusu ettiği iki itirazı ele alacağız.

1- Eğer ayetin maksadı Ehl-i Beyt’in muhabbet ve dostluğu ise niçin “*illel meveddete fil kurba*” yerine “*İllel meveddetel kurba*” veya “*illel meveddete lilkurba*” buyurmamıştır? (İstilâhen niçin “*fi*” harfiyle ifade edilmiş ve izafe veya “*lam*” harfiyle ifade edilmemiştir?)

Söylemek gerekir ki hem bu itiraz ve hem de sonradan zikredeceğimiz itiraz Arapçayı fazla bilmeyen kimseler tarafından sözkonusu edilmiştir. Belagat ilmine ve Arapça edebiyata vakıf olanlar bu itirazda bulunmazlar.

Zira bu ve benzeri yerlerde kullanılan “*fi*” edatı, “*izafe*” veya “*lam*” edatından daha fazla mübalağa ifade etmektedir.³³

Burada kullanılan “*fi*” edatı muhabbetin *mahal* ve yerini beyan etmektedir. Yani bu sevgi ve muhabbetin sadece peygamberin akrabaları hakkında olması gerektiğini belirtmektedir.

Belagat ilminin büyük alimleri de bu konuyu tasrih etmişlerdir.³⁴ Mesela Zemahşeri Keşşaf adlı tefsirinde ayetteki yakınlardan maksadın Ehl-i Beyt olduğunu beyan etikten sonra şöyle demektedir:

“Eğer birisi niçin Allah-u Teala mezkur cümleyi “*izafe*” veya “*lam*” edatıyla ifade etmemiştir diye soracak olursa şöyle cevap veririz: Mezkur cümlede kullanılan “*fi*” edatı, sevgi ve muhabbetin mahallini ve karar alması gereken

---

33- Nebhani'nin Şeref-ul Müebbed kitabından naklen.

34- Bilindiği gibi Kur'an'ın sonundaki ayetlerin çoğu Mekki evveli ise Medeni'dir. Eğer tertip üzere nazil olsaydı böyle bir tertip olmazdı. Mesela Alak suresi Kur'an'ın evvelinde Beraat suresi ise sonunda yer alması gerekirdi. Nasıl ki bunu Buhari Süleyman b. Haib ve o da Şu'be'den ve hakeza Müslüm Bendas'dan o da, Gander ve o da Şu'bu'den nakletmiştir. En son ayet “Bakara 281. ayeti” veya Nisa suresinin son ayeti veya “Tevbe 128” ayeti olmalıydı. İlim ehli kimseler ve onların kitaplarına müracaat edenler de bunu tasdik etmektedirler.

yeri beyan etmektedir. Mesela: “*Li fi al-ı fulan meveddetun ve li fihim heva ve hubbun şedidun.*”

“Ben de falanın âline karşı bir sevgi ve onlara karşı şiddetli bir muhabbet var.”

Bu cümleden maksat onları sevmek ve onların muhabbetin mahalli olmasını beyan etmektir. “*fi*” edatının sahip olduğu başka bir imtiyaz da (ki “*lam*” edatı bu imtiyaza sahip değildir) şudur: İstilahen “*lam*” edatı kullanılmış olsaydı “*meveddet*” kelimesine taalluk ederdi. Ama “*fi*” edatı “*meveddet*” kelimesini taalluk etmemektedir. Neticede ayetin manası şöyledir:

“Peygamber yakınları hakkında sabit olan ve yerleşen bir sevgiyi istemektedir.”

Bunlar Zemahşeri’nin değerli sözleriydi. Gerçekten de o bir çok sırlardan haberdar idi ki, belagat onlarla kendi yüceliklerine varmış ve icaz onlarla kamil olmuştur.

2. İTİRAZ: Bu ayet Şura suresindedir. Şura suresi ise Mekke’de nazil olmuştur. Hasan ve Hüseyin (a.s) ise Medine’de dünyaya gelmişlerdir. O halde ayetin onlara da şamil olduğunu söyleyemeyiz.

Cevap olarak şöyle deriz: Bu ayet kendinden sonraki üç ayet ile birlikte bu hususta Ehl-i Beyt’ten nakledilen birçok rivayetlerde yer aldığı gibi kesinlikle Medine’de nazil olmuştur.

Mecme-ul Beyan’ın sahibi de Kutade ve İbn-i Abbas’tan bunu nakletmektedir. Nitekim daha önce de bu hususa Ebu Hamza-i Somali’den ve Bağavi ile Ba’lebi’nin tefsirlerinden aynı şeyi nakletmiştik.

Vahidi de “Esbab-un Nüzul” adlı kitabından İbn-i Abbas’tna nakletmektedir ki: “Resulullah Medine’ye

geldiklerinde bir takım iktisadi ve hukuki sorunlarla karşı karşıya kaldı. Dünya malından da elinde bir şeyi yoktu. ensar bu husuta kendi aralarında istişare ettiler ve şöyle dediler: Allah-u Teala bu büyük şahsiyetle sizleri hidayet etmiştir. Ve o sizin kızkardeşinizin çocuğudur. Şu anda onun danya malından hiçbir şeyi yok ve bir çeşit zorluklarla karşılaşmıştır. Gelin de sizlere zarar vurmuyacak bir miktarda kendi mallarınızdan toplayarak, ona götürün ve böylece zorluklarla karşılaştığında yardımcısı olsun. Böyle yaptılar ve daha sonra da topladıkları malları Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna getirdiler ve şöyle arz ettiler: “Ey Allah'ın Resulü, sen bizim kızkardeşimizin evladısın ve Allah-u Teala senin elinle bizleri hidayet eyledi. Senin karşılaştığın bazı sorunların vardır ki onları gidermekte de elinde bir servetin yoktur. Bu yüzden sorunlarını gidermen için kendi varlıklarımızdan bir miktarını toplayıp sana getirmeyi kararlaştırdık. İşte onlar bunlardır.” Bu rivayet Keşşaf ve diğer muteber tefsirler ile nüzul sebepleri hakkında telif olmuş olan birçok kitaplarda da yer almıştır.

Keşşaf ve diğer tefsirlerde bu ayetin nüzul sebebi hakkında şöyle bir rivayet de yer almıştır. “Ensar Beni Haşim'in bazısına karşı büyüklük taslıyor iftihar ediyordu. Resulullah bu yüzden onları kınadı. Onlar da diz çökerek “öyleyse biz tüm mallarımızı Allah ve Resulüne takdim etmek istiyoruz” dediler. daha sonra mezkur ayet nazil oldu. Peygamber de onlara ayeti tilavet buyurdu. Acaba bütün bu rivayetler mezkur ayetin Medine'de nazil

olduğuna ve de muhatabının Ensar olduğunu tasrih etmiyor mu?

Ama sure Mekke'de nazil olmuştur, diyenlere gelince: Bir surenin bir bölümü Medine'de diğer bölümü ise Mekke'de nazil olmuş olabilir. Bunun hiçbir aykırılığı yoktur. Zira Kur'an'ın mevcut tertibiyle nazil olmadığı hususunda İslam alimleri ittifak etmişlerdir.³⁵

Üstelik mezkur ayetin Mekke'de nazil olduğunu ispatlasak dahi yine de ayetin Hz. Hasan ve Hüseyin'e (a.s) doğumlarından önce şamil olmasının hiçbir sakıncası ve aykırılığı yoktur. Zira ayette geçen sevginin vacip kılınması için Resulullah'ın (s.a.a) yakınlarının dünyaya gelmiş olmaları asla gerekmemektedir. Sevgi ve muhabbet vücubu ayetin nazil olduğu sıralarda mevcut olan kimselere münhasır değildir. Belki önceden değindiğimiz gibi maksad, muhabbetin Resulullah'ın yakınlarında sabit olması ve onların bu sevgiye mahal olmasıdır.

O halde meveddet ayeti de, tıpkı vasiyet ayeti gibidir. Çocuklarınız konusunda Allah erkeğe iki kızın hissesi kadar tavsiye eder." (Nisa, 11) Hiçbir müslüman vasiyetin mevcut evlatlara münhasır olduğunu söylememiştir.

35- Daha fazla bilgi için Mecme-ul Beyan, Taberi, Razi ve Keşşaf tefsirlerinde surelerin evveline müracaat ediniz. Hakeza İrşad-us Sari fi Şerhi Sahih-il Buhari (Tefsir kitabı: Maide, Araf, Ra'd, İsra, Kehf, Meryem, Hacc, Şuara, Kasas, Rum, Lokman, Seba, Zümer, Zuhruf, Duhan, er-Rahman ve Mücadele surelerinin evveli) ve hakeza bu hususta yazılmış diğer kitaplara müracaat ediniz. Bunca incelemeden sonra sormak gerekir: Sırf bu surenin Mekki olduğu hasebiyle böyle istidalde bulunan ve bunca sahih hadislerden yüz çeviren kimselerin delili nedir?"

Hatta vaziyet zamanında çocuk henüz dünyaya gelmemiş bile olsa bu ilahi hüküm ve mukaddes kanun ona da şamildir.

Acaba bu ayet ile önceki ayet arasında herhangi bir farklılık var mıdır?

O halde Peygamber'in (s.a.a) "Ayet, Ali, Fatıma ve evlatları hakkında nazil olmuştur" diye buyurması, ya ayetin nazil olmasından ve de Hasan ve Hüseyin'in doğumundan sonra vaki olmuştur ya da onların doğumundan önce vaki olmuş ve dolayısıyla da peygamberin nübüvvetine delil sayılacak gaybi haberlerinden sayılmaktadır.

Peygamber'in gaybi haberleri vermesi şayılan bir hadise değildir. Peygamber birçok yerlerde gaybi haberler vermiştir. Kendisinden sonra oniki halifenin (imamın) geleceğini, Cemel olayını, Aişe'nin serüvenleri, (Haveb) köpekleri olayını, zalim grubun (Muaviye ordusu) çıkışı ve Ammar'ı öldüreceklerini sonra okun yaydın çıkı misali dinden çıkacak olan marikin, nakisin (ahdi bozanlar), kasitin (adaletten sapanlar) ve Peygamber hayattayken ona karşı olan kinlerini gizleyen grupları, Ali'ye (a.s) kapşı yapılacak olan düşmanlık ve adaveti, en kötü bir yaratığın (İbn-i Mülcem) eliyle başının yarılıp sakalının kanla boyanacağını ve böylece şehid olacağını, Fatıma-i Zehra'nın başına gelecek olanları, Peygamber'den sonra kendisine katılacak olan ilk kimsenin Hz. Fatıma (a.s) olduğunu, İmam Hasan'ın acı dolu geleceği ve zehirleneceğini Hz. Hüseyin'in dayanılmaz müsibetleri ve İmam'ın Ehl-i Beytinin esir edilip şehirleri gezdirilmesi ve Kerbela'daki içler acısı

durumunu Peygamber'den sonra işbaşına geçecek ve İmam'ın makamını işgal edecek olan zalim idarecileri, Beni Ümeyye ve Beni Mervan eliyle vuku bulacak olan şer ve fesadın boyutlarını, onların hükümet müddetinin bir ay olduğunu Beni Abbas'ın işbaşına geçmesi Necd fitnesi ve Karn-uş Şeytan'ın çıkışı... Bu ve bunlaar benzer binlerce gaybi haberi Peygamber Allah'ın izniyle ve nübüvvet ferasetiyle görmüş ve haber vermiştir. Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra da bütün bu gaybi haberleri ümmeti apaçık güneş gibi tahakkuk ettiğini görmüşler.

ALLAH'IN İLMİ HERŞEYİ İHATE ETMİŞTİR

Allah'ın sınırsız ve sonsuz ilmi her şeyi ihate etmiştir. Dolayısıyla o sınırsız ve sonsuz ilmin sahibi Allah-u Teala, Ali ve Fatıma'dan (a.s) günün birinde Hasan ve Hüseyin gibi çocukların vücuda geleceğini de biliyordu. Allah-u Teala gelecekte vuku bulacak bu olayı Peygamberine de haber vermiş ve onların sevgi ve muhabbetinin vacip olduğunu beyan etmiştir. Zira bu iki nurlu cevherin, Allah indinde çok büyük bir değeri ve ulaşılmaz yüce bir makamı vardır.

Nitekim Allah-u Teala Peygamber-i Hatem'in geleceğini ve o hazretin azametini Hz. adem, Nuh, İbrahim, Musa, İsa gibi önceki peygamberlere de haber vermiştir. Ve onlar da peygamberimizin nübüvvetine iman etmişlerdir.

İlginç olan da şudur ki bazıları bunca örnek hakikatları görmesin rağmen yine de şek ve şüphe etmektedirler.

Ama bu hususta farzen şek edilse dahi bu iki zatın peygamberin Ehl-i Beyt'inden olduğu hususunda asla şek edilemez. Yani Resulullah'ın "Kur'an'ın dengi" olarak beyan ettiği ve Kevser havuzuna kadar asla Kur'an'dan ayrılmayacağını haber verdiği Ehl-i Beyt'inden oldukları hakkında şüphe edilemez. Kur'an ve Ehl-i Beyt Kevser havuzunun başında Resulullah'a kavuşuncaya dek asla birbirinden ayrılmayacaklardır. Ehl-i Beyt Peygamberin tavsiye ettiği iki değerli şeyden biridir. Onlara sarılanlar asla sapıklığa düşmezler.

Ayetteki yakınlardan maksadın Peygamber'in Ehl-i Beyti olduğu hususunda birçok mütevatir rivayetler vardır. Bunu Ehl-i Sünnet'in büyük alimleri de kabul etmiş ve açıkça tasrih etmişlerdir.³⁶ Örnek olarak onlardan bazılarının bu hususta söylemiş olduğu sözleri naklediyoruz.

Ehl-i Sünnet imamlarından biri olan Muhammed b. İdris-i Şafii (r.a) Ehl-i Beyt hakkında şu şiiri inşad etmiştir:

"Ey Resulullah'ın Ehl-i Beyti, sizin sevginiz,
Allah'ın nazil ettiği Kur'an'da farz kılınmıştır.
Size azamet olarak şu yeter ki
Size salavat göndermeyenin namazı kabul değil."³⁷

36- Nitekim büyük alimlerden çoğu da bunu tasrih etmişlerdir. Örneğin İmam Ebu Bekr b. Şihabuddin Reşfet-üs Sâdi kitabında bunu açık bir şekilde tasrih etmiştir.

37- Bu şiirlerin ilk iki beyitini İmam Şafii'ye nisbet vermişlerdir. (İbn-i Hacer Sevaik kitabında, Nebhani Şeref-ul Müebbed'de) Halk arasında da bu ikilik beyit oldukça meşhurdur ve dillere düşmüştür. Son iki beyiti ise "Sevaik" kitabının yazarı ve diğerleri, İbn-i Arabi'ye nisbet vermişlerdir.

İbn-i Arabi de şöyle diyor:

“Ehl-i Beyt'i sevmeyi vacip biliyorum,
hakikatten uzak kimselere rağmen,
Bana Allah indinde yakınlık verdi.
Resul hidayeti için ücret istemedi.
Ve tebliği için,
yakınlarını sevmekten başka.”

Nebehani de şöyle diyor:

“Ey Al-i Taha, ey en iyi Peygamberin Al-i,
Ceddiniz seçkin, sizler de seçkinlersiniz.
Allah sizdenpisiliği gidermiştir ezelden beri,
Sizler tahir kimselersiniz
Ceddiniz dini için ücret istemedi,
Yakınlarına sevgi dışında,
Ve budur zaten ücretlerin en güzeli.”

Ehl-i Sünnein büyükleri dahi bu hakikati itiraf ettiğine göre bir avuç inatçı insanların hakikatı tahrife kalkışmasının hiçbir önem ve değeri yoktur. Nitekim Nebehani de “eş-Şeref-ul Müebbed” adlı kitabında bunlardan bazısının adını zikretmekte ve şöyle demektedir: H. 1290 yılında Konstantiniye’de çok cahil bazı kimseler ortaya çıktı ki Peygamberin Ehl-i Beytine kin kusmakla bataklığa battılar.

Cahillikleri yüzünden vahiy mektebinin öğrencileri, vahyin iniş yeri ve hikmet kaynağı olan risalet

hanedanının makam ve derecesi hakkındaki rivayetleri “zahiri irade edilmemiştir. Bunlardan maksad başka şeylerdir” diye tevil ediyorlar.

İlginç olanı da şu ik rivayetlerde yaptıkları bunca yersiz tevellere rağmenine de peygamberin Ehl-i Beytinin dostlarının olduğunu idia ediyorlar. Onlar bu amelleriyle artık asla Ehl-i Beytin dostu olamayacaklarını bilemiyorlar. Bunlar ıssız çölde başıboş geziyorlar.”

Buraya kadar Nebhani'nin Ehl-i Beytin düşmanları ve onlara uyanlar hakkında yaptığı eleştirileri naklettik. Onun diğer sözlerini de okumak isteyenler onun kitabına müracaat etmelidirler.

Nebhani mezku kitabının üçüncü bölümünde şöyle diyor:

“Öyle bazı kimseler vardı ki onlara Ehl-i Beytin Kur'an'daki veya İslam peygamberi ile alimlerini salih ve evliyadan olan kimselerin dilinden nakledilen menkıbe ve faziletlerinden bahsedilince rengi değişiyor ve rahatsız olduğu yüzünden okunuyordu. Onlar hal lisaniyle söylenen vasıfların Ehl-i Beytin hakkında olmamasını arzuluyorlar, sonra da bir takım boş ve yersiz şeyler söylemeye başlıyorlardı. Bir takım yalan ve uydurma hadisler naklediyorlardı. Onlar bu amelleriyle Allah'ın nurunu söndürebileceklerini mi sanıyorlar?!”

“Kafirler istemese de Allah nurunu tamamlayacaktır.”

(*) (*) (Saf, 7)

Nebhani'nin sözünü aynen naklettik.

(Evet hakikat, düşmanı ve insafıyı konuşturur) Allah'tan kendim ve bütün müslümanlar için tevfiik ve hidayet diliyorum.

O'dur Erham-ür Rahimin.

4. EBRAR AYETLERİ

İtaat eden ve iyilikte bulunanlar, şüphe yok ki kâselerle şaraplar içerler ki kafur ırmağının suyu da karıştırılmıştır bu şaraba. * Allah'ın has kullarının içtiği bu şarap, bir kaynaktan çıkar ki onlar, diledikleri gibi, diledikleri yerlerde, onu akıtıp fışkırtırlar. * Adaklarını yerine getirir, onlar ve şerri, her yanı saran, kaplayan güden korkaklar. * Ve ona ihtiyaçları olduğu halde yemeklerini yoksula ve yetine ve tutsağa verirler, onları doyururlar. * Sizi, ancak Allah rızası için doyurmadayız ve sizden istemeyiz, ne bir karşılık, ne bir şükür. * Şüphe yok ki biz, suratları astıran, azabı pey şiddetli olan gün, rabbimizden korkarız. * Derken Allah da korumuştur onları, bugünün şerrinden ve yüzlerine bir parlaklık, gönüllerine bir sevinçtir, vermiştir. * Ve sabretmelerine karşılık da mükafatları, cennettir ve ipeklilerdir. * Yaslanırlar orda tahtlara, orda ne güneş görürler, ne zemheri. * Ağaçların gölgeleri, yakındır onlara ve meyvaları, adamakıllı ram olmuştur onlara. * Ve sunulur onlara gümüş kadehlerve sırça sağraklar, * öylesine sırça ki incecik gümüşten ve hepsini de içecekleri miktara, susuzluklarına göre ölçmüşlerdir adeta. * Ve bir kadehle susuzlukları giderilir ki içindeki şaraba zencifil karıştırılmıştır, * orda bulunan ve şarıl-şarıl akan, her

yana giden, boğazdan kayanselsebil kaynağından. * Etraflarından, ölümsüz delikanlılar dolaşır, onları görünce sanırsın ki saçılmış incilerdir. * Ne yana baksan nimetler görürsün, ne yana baksan, pek büyük ve zevalsiz bir saltanat ve devletler. * Üstlerinede, ipincecik yeşil ve ipek elbiseler, kalın ipekten dokunmuş libaslar vardır ve günüş bilezikler takınırlar ve rableri, onları tertemiz bir şarapla suvarır. * Şüphe yok ki bu, size bir mükafattır ve çalışmanız, makbuldür. * Şüphe yok ki biz indirdik Kur'an'ı sana âyet-âyet ve zaman-zaman. * Artık sabret rabbinin hükmüne ve uyma, onlardan suçlu, yahut nankör olana. *Ve an rabbinin adını sabah ve akşam. * Ve geceleyin de secde et artık onave tenzih et uzun gecelerde onu. * Şüphe yok ki bunlar çabucak gelip-geçeni severler de o ağır günü artlarına atar, bırakır-giderler. *Biz yarattık onları ve kuvvetlendirdik yaratılışlarını ve dilersek onları değiştiririz de yerlerine, onlara benzer başkalarını getiririz. * Şüphe yok ki bu, bir öğüttür, artık kim dilerse rabbine doğru, bir yol tutar. * Ve Allah dilemedikçe onlar, dileyemezler; şüphe yok ki Allah her şeyi bilir, hüküm ve hikmet sahibidir. * Dilediğini rahmetine alır; ve zalimelere gelince: Elemli bir azap hazırlamıştır onlara.

(İnsan, 5-31)

Şii müslümanlar kendi masum imamlarına uyarak üstteki mezkur ayetin Hz. Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin (a.s) hakkında nazil olduğunda ittifak etmişlerdir. Bu da şia mezhebinin kesin kabul ettiği şeylerdendir. Bu

hususta Ehl-i Beyt imamlarından birçok hadis nakledilmiştir.

Vahidi, Ebu İshak-ı Sa'lebi, Muvaffak b. Ahmed vb. birçok meşhur Ehl-i Sünnet alimleri de bu inançtadırlar.³⁸

Zemaşşeri de Keşşaf adlı tefsirinde mezkur ayetleri tefsir ederken İbn-i Abbas'tan şu rivayeti nakletmektedir:

“Günün birinde Hasan ve Hüseyin (a.s) hastalandılar. Resulullah bir grup ashabıyla onları ziyaret etti. Daha sonra Peygamber Ali'ye dönerek şöyle buyurdu: “Oğulların için bir şey nezret de şifa bulsun.”

Bunun üzerine Hz. Ali, Fatıma ve cariyeleri Fizze, Hasan ve Hüseyin iyileştiği taktirde üç gün oruç tutmaya nezrettiler.

Hasan ve Hüseyin iyileştiler. Dolayısıyla onlar da kendi nezirleri ile amel etmeyi ve üç gün oruç tutmayı kararlaştırdılar.

Emir-ül Müminin üç sa' (her sa' takriben 2.917 kg.dır) arpa borç aldı. Fatıma (a.s) da arpayı el değirmeniyle un ettikten sonra beş tane etmek pişirdi.

İlk gün o ekmekler ile iftar etmek isterlerken aniden bir fakir kapılarını çaldı. Kapıyı açtıklarında fakir şahıs şöyle dedi: “Selam olsun size ey Peygamber'in Ehl-i Beyti, ben müslüman bir fakirim. Bana bir şeyler verin, yiyeyim. Allah da sizlere cennet nimetlerini nasip etsin.”

O beş ekmeğin hepsini o fakire verdiler. Kendileri de sadece su ile iftar ttiler.

38- Vahidi “Basit” kitabında, Ebu İshak-ı Sa'lebi kendi büyük tefsirinde, Muvaffak b. Ahmed de “Fezail” adlı kitabında İbn-i Abbas'tan bu ayetlerin adı geçen kişilerin hakkında nazil olduğunu nakletmişlerdir.

Ertesi gün yine oruç tuttular. O akşam da bir yetim geldi ve kendi ve kendi yiyeceklerini o yetine verdiler. Ertesi gün de bir esir geldi ve yiyeceklerini esire verdiler. Bu üç gün oruç tuttular ve sadece su ile iftar ettiler. Ertesi gün Hz. Ali, Hasan ve Hüseyin'in elinden tutarak hep birlikte Peygamber'in huzuruna vardılar. Hazret o iki nur topu torunlarının aılıktan solmuş yüzünü görünce şöyle buyurdu: "Bu ne haldir ki sizlerde müşahade ediyorum." Sonra onları da alarak hep birlikte Hz. Fatıma'nın (a.s) evine gittiler. Eve girdiklerinde Hz. Fatıma'nın ibadet etmekte olduğunu gördüler. O büyük hanımın melekuti çehresinde açlık ve zayıflık eseri görülüyordu.

Peygamber (s.a.a) bu durumu görünce çok üzöldü. Bu esnada Cebrail nazil oldu ve bu süreyi indirerek Peygamber'e (s.a.a) şöyle dedi: "Allah'ın Ehl-i Beyt'e gönderdiği bu hediye onlara mübarek olsun."

Bu hadis imamlardan da mütevatir bir şekilde nakledilmiştir ve sıhhatinde asla şek ve şüphe edilemez. O halde bu hadisi, İbn-i Abbas, Ebu Salah, Ata vb. kimselerden nakleden ravilerin biyografisini incelemek boş yere vakit harcamaktan başka bir şey değildir. Dolayısıyla bu hadisi kendi kitaplarında nakleten büyük hadis ve tefsir alimlerinin adını zikretmekten de sarfı nazar ediyoruz. Sadece bu ayetlerdeki bazı edebi nükte ve sırları (neticede Ehl-i Beyt'in değerli makamını tanıttığı hasebiyle) zikretmekle yetiniyoruz.

Meani Beyan ve edebiyat alimlerinin ittifak ettikleri bir husus da şudur ki Arapça'da elaf ve lam edatıyla birlikte olan "cem" (çoğul) kipi umuma delalet etmektedir. Bu

ayetteki “El-Ebrar” lafzı ise “berr” veya “barr”³⁹ lafzının çoğuludur. Elim-lam edatı ise “tarif” içindir. O halde bu lafız umum ve istiğrak manasını ifade etmektedir.

Ayetteki “Ebrar”dan maksad Hz. Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin’dir. O halde niçin umumu ifade eden bir kip ile ifade edilmiştir?

Çoğul kipi ile kullanılmış olmasının hikmeti şudur: Bu parlak cevherler ve nurlu çehrelerin iyilerin nümunesi ve en kamil efertleri olduğu anlaşılın. Öyle ki bu zatlar adeta fazilet ve üstünlüğü diğer iyilerden almış, kendilerine tahsis etmişlerdir. Bu lafız ile zikr edilmiştir ki onların tüm mümtaz ve kamil insanların seçkinleri olduğu anlaşılın.

Gerçekten de Kur’an’ın onlar hakkında ifade ettiği bu beyan karşısında hangi dil bu zatları hakkıyla tecلیل edebilir ve onların makamına yakışır bir söz söyleyebilir?

Allah’ın onları övmesi karşısında başkalarını yaptığı tüm tavsif ve tecliller naçiz ve değersizdir.

AYETLERİN BEYANI

Herkesin susadığı o günde “iyiler” Emir-ül Müminin, Fatıma, Hasan ve Hüseyin, “karışımı kafur olan bir kadehten” şerbet içerler. Bu şerbet oldukça lezzetli ve canlara can katan bir özelliğe sahiptir.

39- “Berr” sıfat-ı müşebbehe, “barr” ise ism-i faildir. Her ikisi de iyi insan manasındadır. Elbete aralarında edebi açıdan az bir farklılık vardır.

Evet, bu “Allah’ın” tüm salih “kullarının içtiği bir çeşmedir.” Her nerede olurlarsa olsunlar hiç bir zahmet çekmeden o çeşmenin tatlı suyundan içerler.

O iyi kullar şüphesiz ki Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin (a.s) ile onların yolunu izleyen müminlerdir. Allah Kur’an’da böyle kimseleri tavsif ederken şöyle buyuruyor:

“O Rahman (olan Allah)ın kulları, yeryüzü üzerinde alçak gönüllü olarak yürükler ve cahiller kendilerine muhatap oldukları zaman da “selam” derler. Onlar Rablerine secde ederek ve kıyama durarak gecelerler.” (Furkan, 63-64)

“Onu (Kafur kaynağını) fışkırttıkça fışkırtıp akıtırlar.” Diledikleri yere onu kolayca akıtabilirler.

Başka ayetlerde de bu sahil kulların diğer kemal sıfatları zikredilmiştir. Allah-u Teala bu melekuti çehrelere ihsan ettiği bu keramet ve üstünlüğün sebebini de şöyle ifade etmektedir.:

“Nezirlerini (adaklarını) yerine getirirler.” (İnsan, 7)

Bu, vasfın zikredilmiş olması onların ilahi emir ve farzlara verdiği değer ve ehemmiyeti beyan etmektedir. Yani insan kendi üzerine vasip kıldığı şeyleri yerine getirir ve önemseirse ilahi emir ve vacipleri eda etme hususunda da daha çok çalışır ve daha fazla sorumluluk hisseder.

Bu, alemlerin yaratıcısının böyle kimseler hakkında verdiği şahadet ve tanıklıktır. Bu ilahi beyandan daha doğru ve açık bir beyan bulunabilir mi?

Allah'ın teclil ettiği böyle büyük kimselere aferin doğrusu!

Kur'an'ı Kerim Ehl-i Beyti teclil makamında sadece onların farzlara önem verdiğini belirtmekle iktifa etmemiştir. Ayetindevamında bu zatların günah ve masiyetten uzak olduğunu beyan ederek şöyle buyurmaktadır: “Ve şerri (kötülüğü) yaygın olan bir günden korkarlar.” (İnsan, 7)

Yani o salih kulların nurani kalpleri kıyamet gününün korkusuyla dolu olduğu için, adeta her yerde ve her halde Allah'ın huzurunda olduklarını hissederler ve Allah'ın emir ve yasaklarına riayet ederler.

Bu makam sadece masum ve günahlardan beri olan kullara mahsustur.

Semavi sırlar ile dolu olan bu ilahi kitab hakkında tefekkür eden ve bu ilahi nüshanın belagat sırlarına az çok aşına olan kimseler bu ayetlerin Peygamber'in Ehl-i Beytinin yüce makamını ne kadar teclil ettiğini ve ne ölçüde ilahi inayete mazhar olduklarını anlarlar.

Kur'an diliyle ifade edilen ve Ehl-i Beyt'in kemal sıfatlarını beyan eden bu cümleler gerçekten de ilginçtir.

İlk cünlede: “Adaklarını yerine getirirler”, ikinci cümlede ise “ve şeri yaygın olan bir günden korkarlar” diye buyuruyor. Bu ikinci beyan ilk cümleden daha önemlidir. Zira onların gerçek ve güçlü imanını beyan etmektedir.

BAŞKALARINI KENDİLERİNE TERCİH EDERLER

“Kendileri ona karşı duydukları sevgiye rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler.” (İnsan, 8)

Kur’an üçüncü mertebede Ehl-i Beyt için daha büyük bir makamı beyan etmektedir. Yani üç gün aralıksız ve hiçbir şey yemeden oruç tuttıkları için dayanılmaz bir açlık ile karşı karşıya kalmışları. Ama rağmen onlar başkalarını kendilerine tercih etmiş ve kendilerini Allah’a teslim etmişlerdi.

Bu ayetin bir benzeri de şudur:

“Ona olan sevgisine rağmen malı veren.” (Bakara, 177)

Hakeza şu ayet:

“Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler.” (Haşr, 9)

Biz niçin bu sıfatı önceki sıfatlardan daha önemli olarak kabul ediyoruz? Zira onların nefsinin kemalini ifade eden ve onların en son iyilik ve ahleki tekamül edercesine ulaştığını gösteren amel, seçkin ve mümtaz bir ameldir. Öyle ki onlar kendilerini unutmaya ve fedakarlık etmeye dahi hazır dırlar. Onlar yetim ve esirler için sevgi, şefkat ve insanseverlik örneğidirler.

İlginç olanı da şudur ki fedakarlık kendine tercih etme onlar için farz ve gerekli bir şey değildi. Eğer bu ameli terketmiş olsalardı yanlış bir şey yapmış sayılmazlardı.

Ama onlar sevgi ve şefkatin en bariz örnekleri olmak ve insanlığı en yüce şekilde insanlara göstermek için başkalarını kendilerine tercih ederek açlığa tahammül etmeyi yeğliyorlardı.

Bu da Allah’a en yakın kulların en büyük sıfatlarından sayılmaktadır.

AMELLERDE İHLAS

Sonunda ise onlar için başka bir fazilet zikredilmiştir. Bu fazilet ise onların ihlas ve güçlü imanının en büyük şahidi sayılmaktadır. Allah-u Teala onların lisanından şöyle beyan etmektedir:

“Biz size ancak Allah’ın rızası için yedirmekteyiz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne de bir teşekkür.” (İnsan, 9)

“Çünkü biz asık suratlı zorlu bir gün nedeniyle Rabbimizden korkmaktayız.” (İnsan, 10)⁴⁰

Allah-u Teala bu cümlelerde kıyamet günün korkunç ve dehşetli sahnesini canlandırdıktan sonra bir takım sevindirici müjdelere vermektedir ki, o korkunç günde bu ilahi çehreler ve nurani örnek insanlar her türlü bela ve musibetten emanda olacaklardır. Bu da Allah’ın onları tecil makamında gösterdiği özel bir inayettir.

40- Bugün zorluk ve zararı itibarıyla “asık suratlı arslan” veya asık suratlı ve kötü huylu hakime” teşbih edilmiştir. Belki de bu vasf o günün ehlinin sıfatıdır ki güne nisbet verilmiştir. Zira o gün insanlar korku ve dehşetten “asık suratlı” olacaklardır. Nitekim “Günün oruçludur” deyimi de bu babdandır.

Mücahid’den nakledilmiştir ki: (Hakeza Keşşaf ve diğerleri de nakletmişlerdir) İyiler (Ehl-i Beyt) fakire taam ihlas edince hiçbir şey demediler. Allah da onları medhetmiştir ve bu da Allah’ın onlara olan büyük ihlaslarından biridir.

İlginç olanı da şudur ki bu müjdeler çeşitli cümleler ve muhtelif tabirlerle beyan edilmiştir ki her biri diğerinden daha fazla bir öneme sahiptir.

“Allah onları o günün şerrinden korumuş, mahfuz kılmıştır.” Onların çehresinde sevinç ve mutluluk belirtileri ve kalplerinde mutlu olduklarının ifadesi vardır. Yani herkesin rahatsız ve üzgün olduğu o günde bu fazilet örneklerinin parlak çehreleri sevinçli ve nurani olacaktır.

Daha sonra onlara daha büyük bir müjde verilmektedir:

“Ve onları sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir.” (İnsan, 12)

Daha sonra da onların cennetteki makamını beyan ederek şöyle demektedir: “Orada tahtlar üzerinde yaslanıp dayanmışlardır.” (İnsan, 13)

“Onlar orada ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler.” (İnsan, 13)⁴¹

Evet, emniyet ve rahatsızlık diyarı olan o yerde lezzet ve keyf içinde ve huzur dolu ve sevinçli bir halet içerisinde bulunmaktadırlar. Öyle ki ne soğuktan ve ne de sıcaktan dolayı üzülmemekte ve etkilenmemektedirler.

Bazıları da yukarıdaki ayetten şöyle istifade etmişlerdir: Cennet o kadar nurani ve aydındır ki artık

---

41- Denildiği üzere “zemherir” aydır. Zira güneşin mukabelinde zikredilmiştir. Bu manaya teyid için de şu şiire istinad etmişlerdir:

Karanlığı her yeri kaplamış olan geceyi katettim
Ki henüz zemherir (Ay) doğmamıştı.

O halde ayetin manası şudur: Cennet aydındır. Güneş ve aya ihtiyaç yoktur.

güneş veya ay ışığına ihtiyaç duyulmamaktadır. Elbette bu görüş Zemherir'in ay manasına geldiğini kabul ettiğimiz taktirde doğrudur.

“Meyvelerin) Gölgeleleri onlara pek yakın ve onların devşirilmeleri kolaylaştırıldıkça kolaylaştırılmış, çevrelerinde gümüşten billur kaplar, kupalar dolaştırılır.” (İnsan, 14-15)⁴²

42- “Daniye” kelimesi mensup olarak okunmuştur. Zira önceki cümlelerin mahalline atfedilmiştir. Bu cümle de mahallen mensubdur. Zira medhedilen kimselerin halini beyan etmektedir.

“(İzzet) tahtına yaslananlar ne güneş ve ne ay hissederler. Gölgeleleri de onlara pek yakındır.”

“Daniye” kelimesinin “cennet” kelimesine atfedilmiş olması da mümkündür. O halde manası şöyle olur:

“Ve onları sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ve gölgeleleri onlara pek yakın olan (diğer bir cennet)le ödüllendirmiştir. Zira onlar da Allah'tan korkmakla vasıflandırılmışlardır. Ve Allah kendinden korkanlara iki cenneti vadetmiştir, şöyle buyurarak:

Hakeza “*Muttekiine*”, “*Layerevne*” ve “*Daniyeten*” kelimelerini “*Cenneten*” kelimesine de atfetmek mümkündür. Hakeza “*Daniyetun*” ref ile de okunmuştur ki o zaman da muahhar olan mübtedanın “*Zilaluha*” haberi sayılır. “*Daniyeten aleyhim zilaliha*”, cümlesi de hal mahallinde olup şöyle olacaktır:

“Onlar, orada (meyvelerin) gölgeleleri onlara pek yakın olduğu halde ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler.” Eğer “*Zulilet Kutufuha*” cümlesi “*Daniyeten*” kelimesi için haliye olursa “yakın” ve kolaylaştırılmış”tan maksad şudur: Yani meyveler kolayca devşirilebilecek bir şekilde olurlar. İstedikleri zaman devşirebilirler.

Hakeza “*Zulilet*” kelimesini “*Daniyeten*” kelimesine de atfedebiliriz.

O zaman da şöyle olur:

Daha sonra da şöyle buyuruyor: “Gümüştten billur kaplar ki onları belli bir ölçüyle tesbit etmişlerdir. Orada onlara bir kadeh içirilir ki, karışı zencefildir. Bir pınar⁴³ ki orada selsebil olarak adlandırılır. Çevrelerinde ebedi kılınmış civanlar dolaşır-durur; sen onları gördüğün zaman saçılmış birer inci sanırsın. Her nereye saksan bir nimet ve büyük bir mülk görürsün. Onların üzerinde hafif ipek ve ağır işlenmiş atlas olan yeşil elbiseler vardır. Gümüştten bileziklerle bezenmişlerdir. Rableri onlara tertemiz bir şarap içirmiştir.” (İnsan, 16-21)

Bu şarap dünyadaki şaraplar gibi insanın aklını zail kılmamaktadır. İnsani sefalet ve zavallılığa sürüklememektedir.

O melekuti ve pak şaraptan içen müminlerin cisim ve ruhları güzel bir koku saçmaktadır. O andan itibaren ahlakı rezalet ve pisliklerden hiç bir eser kalmamaktadır. Manevi ve anlatılmaz bir sefa onların tüm vücudun kaplamaktadır.

Allah-u Teala onlara verdiği onca nimetleri bir bir saydıktan sonra da şöyle buyurmaktadır: “Şüphesiz bu

---

(Meyvelerin) gölgeleri onlara pek yakın olduğu ve devşirilmeleri kolaylaştırılmış bir halde...”

Eğer “*Muttekiine*”, “*Layerevne*” ve “*Daniyeten*” kelimelerinin “*Cenneten*” kelimesini sıfatı olduğunu kabul edecek olursak bu cümle de bir başka sıfat olur. Bütün bunlar “*Daniyeten*” kelimesini mensub okuduğumuz zaman söz konusudur. Ama merfu okursak “*Zılal*” kilemesinin mukaddim haberi olur, dolayısıyla da kelimesi ibtidaiye cümlesi olur ve sonraki cümle de ona atfedilir.

43- “Eynen” kelimesi “Zencebilen” kelimesinin atf-ı beyanı veya bedeli olduğu için mensubdur.

sizin için bir mükafattır. Sizin çaba harcamanız da şürke değer görülmüştür.” (İnsan, 22)

Son olarak şu nükteyi de hatırlatmak gerekir: Allah-u Teala bu surede iyilerin manevi makamlarını beyan ettikten ve onları cennetle müjdeledikten sonra da zalim ve kafir düşmanlarını da acıklı bi azab ve uhrevi bir işkence ile korkutmaktadır.⁴⁴ Eğer bu surenin ayetleri iyice bir incelenemecek olursa bu surenin her iki grub hakkındaki hakikat ve gerçekleri açıkça beyan ettiği anlaşılacaktır.

Bu dakik Kur’ani nükte ve incelikleri ise ancak ve ancak bu semavi kitabın derinliklerinde yüzen, onun ilginç sırlarını keşfetme makamında bulunan ve keskin bir görüşle bu büyük ilahi reçetenin değerli hikmetlerini derkedebilen kimseler anlayabilir.

Evet, bunlar öyle kimselerdir ki Kur’an’ın huzurunda ayetleri tilavet ettiğinde veya Kur’an’ın kıraatini işittiğinde sadece kulaklarıyla değil, ruh ve canlarıyla dinleyen ve o melekuti latif manalara gayr-i ihtiyari bir

---

44- Hatırlatmak gerekir ki bu suredeki bütün medh ve beşaretler Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin (a.s) hakkındadır. Azab ve tehdid ayetleri ise onların düşmanları hakkındadır. Zira bu suretin hepsi de Ehl-i Beyt hakkında nazil olmuştur.

Lakin kullanılmış olan lafızlar böylesi sıfatlara sahip olan herkese şamil olmaktadır. O halde bu lafızlar önce Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin’e ve sonra da bu sıfatları haiz olan herkese şamildir.

Hakeza azab ayetleri de ilk etapta bu surenin nuzulüne sebep olan bu iyilerin düşmanlarına daha sonra da diğerlerine şamildir. Zira ayet sadece nüzul sebebine münhasır değildir. bu husus birçok ayetlerin tefsirinde de sözkonusudur.

şekilde teslim olan kimselerdir. İlahi korku sebebiyle tüm bedenleri titremektedir. O zaman da büyük bir aşk ile ilahi emir ve yasaklara uymaya hazırlanmaktadırlar.

Allah bizlere de bu büyük nimeti nasip eylesin. Zihnimizde bir kıvılcım tutuşturarak bizleri de bu grubun fertlerinden biri kılsın.

2. BÖLÜM HADİSLER

Bu fasılda 12 hadis yer almaktadır.

HZ. FATİMA'NIN (a.s) PEYGAMBER (s.a.a) NEZDİNDEKİ MAKAMI

Bu fasılda Hz. Zehra'nın fazileti hakkında Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen rivayet ve hadisleri nakledeceğiz.

Eğer gerçekten de bu nurlu cevher ve fazilet örneği Fatıma (a.s) hakkında mevcut olan sahih ve sarih hadislerin tümünü nakletmek istesek bu küçük kitaba sığdıramayız. Ama on iki hadisi nakletmekle yetiniyoruz.

1. HADİS

Peygamber şöyle buyurmuştur:

“Cennet ehli kadınların en faziletlisi Hüveylid kızı Hatice, Muhammed'in kızı Fatıma, Muzahim'in kızı ve Firavun'un eşi Asiye ve İmran'ın kızı Meryem'dir.”

Ehl-i Sünnet'in hadis erbabı ve ravilerinden bir çoğu bu hadisi nakletmişlerdir ki hepsinin adını zikretmek mümkün olmadığından onlardan sadece Ahmed b. Hanbel⁴⁵ Ebu Davud,⁴⁶ Kasım b. Muhammed⁴⁷ gibi meşhur şahsiyetlerin adını vermekle yetiniyoruz.

2. HADİS

Resulullah şöyle buyuruyor:

“Dünya kadınlarının en hayırlısı dört tanedir: Meryem binti İmran, Asiye binti Mzahim, Hadice binti Hüveylid ve Fatıma binti Muhammed (s.a.a)”

Bu hadisi, “Dünya kadınlarının en hayırlısı” cümlesiyle Ehl-i Sünnet'in Ebu Davud ve Abdulvaris b. Süfyan gibi bir çok muteber muhaddisleri, Enes ve Ebu Hureyre'den nakletmişlerdir.⁴⁸

3. HADİS

Peygamber şöyle buyuruyor:

“Sana dünya kadınlarından Meryem binti İmran, Hatice binti Huveylid, Fatıma binti Muhammed ve Asiye yeter.”

45- Ahmed b. Hanbel “Mesned” kitabında (1. cüz, s. 293) İbn-i Abbas'tan naklediyor.

46- Ebu Davud da “İstiab” (Hz. Hatice'nin şerh-i halinde) adlı kitabında

47- Kasım b. Muhammed de “İstiab” (Hz. Zehra'nın şerh-i halinde) adlı kitabında nakletmişlerdir.

48- Ebu Davud bu hadisi İstiab adlı kitabında Hz. Hatice'nin şerh-i halinde) Enes'ten nakletmiştir. Abdulvaris de “İstiam” (Hz. Hatice ve Zehra'nın şerh-i halinde) adlı kitabında Hureyre'ye istinaden nakletmiştir.

Bu beyanda da bu dört kadın beşeriyet dünyasının dört örnek şahsiyeti olarak zikredilmiştir. Ehl-i Sünnet alimlerinden bazıları da bu hadisi aynı ibaretler ile nakletmişlerdir. Tirmizi,⁴⁹ Ebu Davud ve Şabi,⁵⁰ de bu kimselerdendir.

Bu üç rivayet ve benzeri rivayetler açık bir şekilde bu faziletli ve iffetli dört kadının, insanlık dünyasının tüm kadınlarından daha üstün ve değerli olduklarına delalet ediyor. Ama bu dördünden hangisinin diğerlerinden daha faziletli ve üstün olduğu beyan edilmemiştir.

Ama Peygamber'in Ehl-i Beytu ve tahir imamlardan nakledilen birçok rivayetler ve mütevatir hadislerden, Peygamber'in (s.a.a) kızı Fatıma'nın onların en faziletli olduğu anlaşılmaktadır. Bu rivayetler sarih ve açık olup tevil ve tevcih edilir bir yanı da yoktur.

Eğer bu hadis ve rivayetler de olmasaydı, bu büyük kadının üstünlük ve fazileti hakkında onun peygamberlerin en büyüğü olan Hz. Muhammed'in (s.a.a) bedeninin bir parçası olması yeterliydi. Tüm alemde Resulullah'ın eşi ve benzeri olmadığı gibi, dünya kadınları arasında da Hz. Fatıma'nın (a.s) eşi ve benzeri yoktur.

Hız. Fatıma'nın dünya kadınlarının en üstünü ve değerlisi olduğu hususunu Ehl-i Sünnet'in birçok-büyük alimleri de kabul etmişler, birçok araştırmacıları da bunu

---

49- Nebhani'nin "Erbain" kitabında (s. 220) Tirmizi'nin Enes'ten naklettiğini yazmıştır. Serrac da yanı şahıstan rivayet etmiştir. (Nitekim İstiab - Hz. Zehra'nın şerh-i halı adlı kitapta yer almıştır.)

50- İstiab, Hz. Hatice'nin şerh-i halinde yanı kitapta Zehra'nın şerh-i halinde Ebu Davud ve Şa'bi de Cabir'den nakletmiştir.

açıkça beyan etmişlerdir. Bazı araştırmacı alimleri de onların görüşlerini nakletmiştir. Mesela Ehl-i Sünnet'in çağdaş alimlerinden olan Nebhani şöyle diyor: Birçok araştırmacı alimler, Fatıma'nın (a.s) dünya kadınlarının (hatta Hz. Meryem'de dahil) en üstün ve faziletlisi olduğunu söylemişlerdir. Bu alimler arasında Taki Sebeki Celaluddin-i Suyuti, Bedri Zerkeşi ve Taki Mükrizi gibi kimseler de vardır. Sebeki'den bu hususta bir soru sorulunca şöyle demektedir: "Biz peygamberin kızı Fatıma'nın en faziletli kadın olduğuna inanıyoruz." İbn-i Ebi Davud'dan da bu hususta bir soru sorulunca şöyle dedi: "Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmaktadır: "Fatıma benim bir parçamdır. Gerçekten de Fatıma eşsiz ve benzeri olmayan biridir."

Manevi de birçok eski ve yeni alimlerden bu konuyu nakletmektedir.

4. HADİS

Sadece Ebu Davud'un İbn-i Abbas'tan naklettiği bir hadiste peygamber güya şöyle buyurmaktadır: "Meryem binti İmran'dan sonra cennet ehli kadınların efendisi Fatıma binti Muhammed, Hatice ve Asiye'dir."⁵¹

Bu hadis de bu dört kadınıdünya kadınlarının en üstünü olduğunu delalet etmektedir. Ama zahiren Meryem'in Fatıma'dan daha faziletli olduğu ifade edilmektedir.

Ama hem sayıları daha çok, hem senedleri daha sağlam ve sahih ve hem de delalet sağlam ve sahih ve vazih olan birçok hadisler bu hadisin tam tersi bir

---

51- İstıab'dan naklen Hz. Hatice'nin (a.s) şerhi halinde

manaya delalet etmektedir. Yani Hz. Zehra'nın Meryem'den de üstün olduğunu beyan etmektedir.

O halde bu hadisi terkedip bir kenara bırakmak zorundayız. Üstelik bu hadis şia alimleri tarafından da kabul görmemiş ve nakledilmemiştir.

5. HADİS

Buhari, Müslim, Tirmizi, Ahmed b. Hanbel, El-Cem Beynes Sahiheyn ve El Cem beynes Sihahis kitaplarının yazarları, İbn Abdulbir, Muhemmed b. Sa'd ve benzeri kimseler Musa, Ebu Avane, Furas, Amir, Mesruk gibi ravilerin vasıtasıyla Aişe'den şöyle nakletmektedirler.⁵² “Peygamber bir gün hastalanmıştı, ben de peygamberin diğer hanımlarıyla birlikte O'nun huzurunda idik. Aniden Fatıma içeri girdi. O aynı babası gibi yürüyor ve babası gibi adım atıyordu. Peygamber aziz kızını görünce çok sevinde ve şöyle buyurdu: “Aferin kızım!” Daha sonra da kızını yanına oturttu ve kulağına yavaş bir şekilde birşeyler söyledi. Hz. Zehra aniden hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Peygamber kızını mahzun ve ağlar görünce yine yavaşça kulağına birşeyler söyledi. Fatıma (a.s) bu defa da sevindi ve çok tatlı bir şekilde gülümsedi. Peygamber'in hanımlarından sadece ben ona dedim: “Bizim içimizden seni kendisine sır ehli seçmiş ve sen de

---

52- Buhari Sahinide 4. cilt s. 64 Melihiyye baskısı, yıl 1332 ve Müslim Sahihinde, 2 Cüz, Hz. Fatıma'nın faziletleri bölümü çeşitli senedlerle Aişe'den nakletmiştir. Ahmed b. Hanbel müsnedinde 6. cüz, s. 282, Abdulbir istiab'ında (Hz. Zehra'nın şerhi halinde) Muhammed b. Sad da Hz. Zehra'nın şerh-i halinde, Tabakat kitabının 8. cüzünden yine tabakatın 2. clidi Peygamber'in hastalığında buyurduğu hadisler bölümünde nakletmiştir.

ağlıyorsun.” Aişe diyor ki, Peygamber kalkınca ben Fatıma'ya bunun sırrını sordum. Ama o şöyle buyurdu: “Asla! Resulullah'ın sırrını hiç kimseye ifşa etmem.” Resulullah vefat ettikten sonra “Benim senin üzerine olan hakkım için şimdi o günkü hadiseyi izah et” dedim. Hz. Fatıma şöyle buyurdu: “Evet şimdi söyleyeceğim. Ben babamın ilk sözlerine ağladım. Babam şöyle buyurdu: “Cebrail her yıl bir defa beni ziyarete gelirdi. Ama bu yıl iki defa ziyaret etti. Bu da benim ecelimin yaklaştığını gösteriyor. Takvalı ol ve daima sabırlı olmaya çalış. Ben senin için en iyi ibret aynasıyım.” Bu sözleri duyunca gördüğün gibi şiddetli bir şekilde ağladım. Babam benim üzüldüğümü görünce şöyle buyurdu: “Ey Fatıma, acaba mümin kadınların (veya İslam ümmetinin kadınlarının) en üstünü olmak istemez misin?” İbn-i Hacer İsalet adlı kitabında ve birçok muhaddisler ise “Dünya kadınlarının en üstünü” diye nakletmişlerdir.

Velhasıl bu yüzde yüz sahih olan hadis, bu büyük kadının fazilet ve üstünlüğüne delalet etmektedir. İbn-i Sad (Tabakat'ta)e benzeri kimselerde bu hadisi Ümmü Seleme'den “Cennet ehli kadınların en üstünü” şeklinde nakletmişlerdir.⁵³ Hakeza Aişe'nin Hz. Peygamber'in vefatına dek Hz. Fatıma'dan bu olayın sırrını sormadığı yer almıştır.

6. HADİS

Hz. Zehra biraz rahatsızlanınca peygamber (s.a.a) kızını ziyaret etti, ona “kızım nasılsın?” diye buyurdu. Hz.

53- Ebu Ya'lide Hz. Zehra'nın şehri halinde ve birçok muhaddislerde Ümmü Seleme'den nakletmiştir.

Fatıma, “Hastayım, yiyecek hiçbir şeyimizin olmayışı beni daha fazla rahatsız ediyor” dedi. Resulullah, “Dünya kadınlarının en üstünü olmak istemez misin?” diye buyurdu. Hz. Fatıma: “Babacığım acaba bu makam Meryem binti İmran’a mahsus değil midir?” diye sordu. Resulullah, “O kendi zamanındaki kadınların en üstünüydü. Bu arısta ise dünya kadınlarının en üstünü sensin. Allah’a andolsun seni öyle biriyle evlendirdim ki, hem dünyada ve hem de ahirette büyüktür.”

Bu hadisi “rivayet hafızları” ve rivayetleri senedleriyle birlikte kaydeden kimseler (Abdulbir İstiab kitabında ve diğerleri) nakletmişlerdir.

7. HADİS

İbn-i Hacer “Sevaik” adlı kitabında şöyle yazmaktadır: Ahmed b. Hanbel, Tirmizi, Nizai ve İbn-i Habbân gibi birçok Ehl-i Sünnet alimleri Huzeyfe’den peygamberin kendisine şöyle buyurduğunu nakletmişlerdir: “Acaba bana şu anda arız olan şu haleti görüyor musun?” Şu ana kadar yeryüzüne inmemiş olan bir melek Allah’tan izin aldı ve bana nazil oldu, selam verdikten sonra bana “Hasan ve Hüseyin’in cennet gençlerinin efendisi ve Fatıma’nın da cennet ehli kadınların en üstünü” olduğunu müjde verdi.

İbn-i Habban ve diğerleri de Ebu Hureyre’den peygamber’in şöyle buyurduğunu nakletmektedirler: “Şu ana kadar beni ziyaret etmemiş olan bir gök meleği, Allah’tan izin alarak beni ziyarete geldi ve bana

Fatıma'nın İslam ümmetinin kadınlarının en büyüğü olduğunu müjde verdi.”⁵⁴

8. HADİS

Abdurrahman b. Ebi Naim ⁵⁵ ri rivayet ve hadis hafızları da Ebu Said el-Hudri'den Peygamber'in şöyle buyurduğunu nakletmişlerdir: “Fatıma cennet ehli kadınların en üstünüdür.”

9. HADİS

Buhari ve Müslim Müsever'den peygamber'in minberin üzerinde şöyle buyurduğunu nakletmişlerdir: “Fatıma benim bir parçamdır. Ona eziyet eden bana eziyet eder ve ona hoş gelmeyen bana da hoş gelmez.”⁵⁶

Nebhani de Buhari'den Peygamber'in (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmektedir: “Fatıma benim bir parçamdır. Onu gazaplandıran şey beni de gazablandırır.” Diğer bir rivayette, “Onu gazablandıran kimse beni gazablandırmıştır” yer almıştır.

Cami-üs Sagir adlı kitapta ise şu ibaret ile nakledilmiştir:

“Fatıma benim bir parçamdır. Onu üzen beni üzer ve onu sevindiren beni sevindirir.”

İbn-i Kuteybe “El-İmame ves Siyase” adlı kitabının evvelinde tasrih etmektedir ki büyük İslam kadını Hz. Fatıma, Ömer ve Ebu Bekir'e şöyle buyurmuştur: “Allah

---

54- “Şeref-ul Muebbed” (Hz. Zehra'nın şerh-i halinde) adlı kitapta da yer almıştır.

55- Nitekim İstiab, Sade vb. kitaplarda Zehra (a.s)'ın şerh-i halinde yer almıştır.

56- Buhari ve Müslim kendi sahihlerinde nakletmişlerdir. “Esabe” vb. kitaplarda da yer almışlardır.

için söyleyin peygamber'in şöyle buyurduğunu duymadınız mı?: "Fatıma kimden razı olursa ben de ondan razıyım. Fatıma kinden razı olmazsa ben de razı değilim. Onu seven beni sevmiştir. Onu sevindiren beni sevindirmiştir. Onu gazablandıran ise beni gazablandırmıştır."

Ömer ve Ebu Bekir "Evet, duyduk" dediler.

Bu hadis İslam önderleri ve tahir imamlardan mütevatir bir şekilde nakledilmiştir. Başka bir rivayet olmasaydı bile Fatıma'nın tüm dünya kadınlarından üstün olduğuna bu bir tek rivayet yeterdi de artardı bile.

Acaba müslümanlar arasında böyle bir makamı olan var mıdır? Resulullah kimin hakkında böyle sözler söylemiştir. Zımnen bu cümlelerden Hz. Fatıma'nın (a.s) masum olduğu da istifade edilmektedir. Zira bu cümleler Hz. Fatıma'nın boş yere gazaplanmadığını, sevinmediğini ve razı olmadığını beyan etmektedir. Nitekim Peygamber de böyle idi.

Peygamber (s.a.a) için bu muhtelif halere, heva ve heves üzere vücuda gelmediği gibi Fatıma (a.s) için de sözkonusu değildir. Var olan her şey Allah içindir. Zira eğer Fatıma (a.s) gazablanırsa Peygamber (s.a.a) gazablanmış ve eğer Fatıma sevinirse Peygamber sevinmiştir.

Peygamber için kesin ve sabit olan ismet makamı da bundan başka birşey değildir.

10. HADİS

İbn-i Ebi Asım⁵⁷ Hz. Ali'den Peygamber'in (s.a.a) Fatıma'ya şöyle buyurduğunu nakletmektedir: "Allah senin gazabın için gazablanır ve rızan için de razı olur." Taberani⁵⁸ ve diğerleri de bu hadisi "hasen" senediyle nakletmişlerdir. Bu hadis de 9. hadis gibi Hz. Fatıma'nın (a.s) masumiyetine ve fazilette üstünlüğüne delalet etmektedir.

11. HADİS

Ahmed b. Hanbel gibi bazı ünlü muhaddisler Ebu Hureyre'den nakletmişlerdir ki⁵⁹ Peygamber-i Ekrem (s.a.a) Ali, Hasan, Hüseyin ve Fatıma'ya bakarak şöyle buyurmuştur: "Ben sizinle savaşan kimselerle savaşır ve sizinle barışan kimselerle de barışırim."

Tirmizi⁶⁰ Zeyd b. Erkam tarikiyle bu hadisi (Elbette az bir farklılıkla) nakletmektedir.

Bu hadis de önceki (iki) hadis gibi Hz. Fatıma'nın ismet makamına delalet etmektedir. Şu farkla ki bu hadis Ehl-i Beyt ile savaşan kimselerin küfür üzere olduğunu da beyan etmektedir.

12. HADİS

Muhaddislerden bir çoğu Abdurrahman Ezrak'tan Emir-el Müminin Ali (a.s)'ın şöyle buyurduğunu nakletmektedir: "Birgün yatmış idim ki aniden Resulullah odama girdi. Bu esnada oğlum Hasan ya Hüseyin susadığını söylüyor ve su istiyordu. Resulullah çoktan

---

57- "Esabe" kitabında.

58- Şeref-ul Muebbed ve benzerleri (Fatıma'nın şerh-i halinde).

59- Musned-i İbn-i Hanbel 2. cüz, s. 442

60- Tirmizi şu ibaretlerle nakletmiştir: "Onlarla savaşanlarla savaşır, barışanlarla barışırim."

beri sütü azalan (veya kurumuş) bir koyunu sağdı. Diğer oğlum Hasan Resulullah'ın yanına gitti. Ama hazret onu tutup bir köşeye oturttu. Fatıma bu durumu görünce, "Babacığım sen Hüseyin'i daha çok mu seviyorsun? Ona süt verdin ama Hasan'a vermedin!" diye sordu. Peygamber şöyle cevap verdi: "Hüseyin daha önce susadığını söyledi ve ben de önce onun susuzluğunu giderdim." Daha sonra şöyle buyurdu: "Ben, sen, bu çocuklar ve orada yatan (Ali) kıyamette bir yerdî olacağız."⁶¹

Bu makam ve mevkiye nail olan bu büyük İslam kadınına selat -u selam olsun. Tüm geçmişler ve gelecekler bu yüce makam karşısında saygı ile eğilmeli, ihtiram göstermelidir. Bu Allah'ın istediği kimselere verdiği bir fazlı ve ihsanıdır. Şüphesiz ki Allah büyük bir ihsan sahibidir.

Bu küçük kitaba Ehl-i Beyt'in fazilet ve azameti hakkında tüm rivayetleri sığdırabilmek mümkün değildir. Ama "Sebil-ul müminin" adlı kitapta mufassal bir şekilde beyan ettik.

Kitabın sonunda da Hz. Fatıma'nın fazilet ve şahsiyeti hususunda Aişe'den nakledilen bir rivayeti aktaralım.

Taberani Peygamber'in hanımı Aişe'nin şöyle dediğini naklediyor: "Fatıma'dan (babası dışında) daha faziletli birini görmedim."⁶²

61- Müsned-i Ahmed, s. 101, 1. cüz.

62- Mucem-ul Evset / İbn-i Hacer "Esabe" kitabında ve Hebehani de Şeref-ul Muebbed adlı kitabında (s. 58), Sahih-i Buhari ve Müslim'den nakletmektedir.

(Buhari ve Müslim'e göre hadisin senedi sahihtir. Hasıl ki İbn-i Hacer El-İsabe ve Nebhani Eş-Şeref-ul Muebbed kitabı s. 59 sonlarında bunu açıklamışlar.)

İbn-i Abdulbir de İbn-i Ebi Umeyr'den şöyle naklediyor: Aişe'nin yanına vararak ona şöyle sordum: Peygamber (s.a.a) nezdinde insanların en sevgili olanı kimdi?" Aişe, Fatıma idi" diye cevap verdi. Ben, "Erkeklerden en sevgili olanı kimdi? diye sordum. "Eşi Ali idi."⁶³ diye cevap verdi.

Bureyde de şöyle diyor: "Peygamber nezdinde insanların en sevgili olanı kadınlardan Fatıma (a.s) erkeklerden ise Ali (a.s) idi."

Yine Aişe şöyle diyor: "Fatıma'nın evlatları dışında hiç kimsenin, Fatıma gibi sarıh bir lehçe ile konuştuğunu görmedim."

Bu hadisi de Abdulbir "İstiab" kitabında nakletmiştir.

Evvelde de, sonra da hamd Allah'a mahsustur. Allah'ın selat-u selamı Muhammed'e (s.a.a) ve aline olsun.

63- İstiab kitabı (Zehra (a.s)'ın şerh-i halinde).